

Справа № 991/701/25

Провадження 2-а/991/3/25

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД

РІШЕННЯ

ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

19 лютого 2025 року

м.Київ

Вищий антикорупційний суд у складі колегії суддів:

головуючого судді Саландяк О.Я.,
суддів Олійник О.В., Широкої К.Ю.,

за участі:

секретаря судового засідання Крічфалушій М.І.,
представників позивача Гречки А.О., Сербін І.І.,

розглянувши у відкритому судовому засіданні у залі суду у м. Києві позовну заяву

Міністерства юстиції України до ОСОБА_1 , третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача ОСОБА_2 про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 [статті 4 Закону України «Про санкції»](#),

У С Т А Н О В И В :

27.01.2025 до Вищого антикорупційного суду надійшла позовна заява Міністерства юстиції України (далі - Позивач) до ОСОБА_1 (далі - Відповідач), третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача ОСОБА_2 . Позивач, посилаючись на наявність підстав, передбачених [статтею 5-1 Закону України «Про санкції»](#) (далі - Закон), просить застосувати до Відповідача санкцію, передбачену пунктом 1-1 частини 1 [статті 4 Закону України «Про санкції»](#) (далі - Закону), та стягнути в дохід держави активи, які йому належать, а також активи, щодо яких він може прямо чи опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Позивач просить застосувати до ОСОБА_1 санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону](#) та стягнути в дохід держави такі активи:

1. Активи, які знаходяться у володінні Відповідача - ОСОБА_1 , а саме:

- 77/100 частки в праві спільної часткової власності на будинок, житловий; адреса об'єкта нерухомого майна: АДРЕСА_1 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 24037034);

- земельну ділянку, кадастровий номер: 6510192500:01:065:0001; загальною площею: 0,0969 га; цільове призначення: 02.01 - для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), адреса нерухомого майна: АДРЕСА_1 .

2. Активи, щодо яких Відповідач - ОСОБА_1 може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними через пов'язану особу, ОСОБА_2 , а саме:

- квартиру однокімнатну; загальною площею: 55,6 кв.м., житловою площею: 14,6 кв.м., адреса об'єкта нерухомого майна: АДРЕСА_2 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 2270052665101).

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 28.01.2025 відкрито провадження у справі.

Вищий антикорупційний суд ухвалою від 29.01.2025 задовольнив заяву Міністерства юстиції України про забезпечення позову, яка була подана одночасно з позовною заявою, та заборонив органам державної реєстрації прав на нерухоме майно, державним реєстраторам прав на нерухоме майно, державним реєстраторам органів місцевого самоврядування, особам, які виконують функції державного реєстратора прав на нерухоме майно, вчиняти будь-які реєстраційні дії (реєстрацію прав власності, скасування реєстрації права власності та інших речових прав, у тому числі реєстрацію правочинів щодо відчуження, передачі у володіння та користування третім особам та інше) стосовно об'єктів, щодо яких подано позов про стягнення.

Інші процесуальні дії у справі не вчинялись.

В обґрунтування вимог позивач у поданій позовній заяві посилається на:

- продовження строку дії правового режиму воєнного стану на території України;

- застосування до ОСОБА_1 на підставі рішення Ради національної безпеки і оборони України від 18.11.2023 «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів

(санкцій)», яке введено в дію [Указом Президента України № 759/2023 від 18.11.2023](#), санкції у виді блокування активів;

- наявність підстав для застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону](#), а саме: визначених підпунктом «в» пункту 2 абзацу четвертого частини першої статті 5-1 Закону;

- співмірність застосування такої санкції до відповідача зі шкодою, завданою його діями, інтересам суспільства.

Позиції учасників справи

Представники позивача Гречка А.О. та Сербін І.І. підтримали позовні вимоги з підстав, наведених у позовній заяві та просили про їх задоволення.

Відповідач ОСОБА_1 та третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача ОСОБА_2, будучи у належний спосіб та завчасно повідомленими про дату, час та місце розгляду позовної заяви, у судові засідання не з'явилися, причин неявки не повідомили, заяв по суті справи не подали.

Вирішуючи питання щодо можливості розгляду справи за відсутності відповідача, третьої особи суд зазначає таке.

Відповідно до ч. 3 ст. [268](#) та ч. 5 ст. [283-1 КАС України](#) неприбуття у судові засідання учасника справи та/чи їх представників, повідомлених про дату, час та місце судового засідання, не перешкоджає розгляду позовної заяви по суті та не може бути підставою для зупинення строків її розгляду, відкладення засідання на інший час чи дату або оголошення перерви у судовому засіданні.

У даному випадку важливим є питання обізнаності учасників провадження про розгляд справи та належне повідомлення їх про такий розгляд.

Такі ключові принципи як верховенство права та належне здійснення правосуддя є основоположними елементами права на справедливий суд. Дотримання процесуального механізму належного повідомлення учасників справи є необхідною і важливою умовою для забезпечення та реалізації завдань та принципів правосуддя.

Згідно з ч. 1, 2 [ст. 268 КАС України](#) у справах, визначених [ст. 283-1 цього Кодексу](#), щодо подання позовної заяви та про дату, час і місце розгляду справи суд негайно повідомляє відповідача та інших учасників справи шляхом направлення тексту повістки до електронного кабінету, а за його відсутності - кур'єром або за відомими суду номером телефону, факсу, електронною поштою чи іншим технічним засобом зв'язку. Учасник справи вважається повідомленим належним чином про дату, час та місце розгляду справи, визначеної частиною

першою цієї статті, з моменту направлення такого повідомлення працівником суду, про що останній робить відмітку у матеріалах справи, та (або) з моменту оприлюднення судом на веб-порталі судової влади України відповідної ухвали про відкриття провадження у справі, дату, час та місце судового розгляду.

У суду відсутня інформація про зареєстровані електронні кабінети відповідача та третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог, на стороні відповідача, що унеможливило направлення тексту повістки в електронній формі із застосуванням Єдиної судової інформаційно-комунікаційної системи, а також відсутні відомості про їх електронні адреси, що позбавило можливості надіслати їм повістки у такий спосіб.

Відповідач та третя особа, що не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні відповідача були повідомлені про відкриття провадження у справі, про дату, час та місце розгляду справи шляхом: опублікування 29.01.2025 на вебпорталі судової влади України ухвали про відкриття провадження від 28.01.2025; опублікування 29.01.2025 на вебпорталі судової влади України оголошень про виклик до суду відповідача і третьої особи на 17.02.2025 та опублікування 18.02.2025 на вебпорталі судової влади України оголошень про виклик до суду відповідача і третьої особи на 19.02.2025 відповідно (т. 2 а.с. 34-36 зворот., 89-90 зворот.); направлення копії ухвали про відкриття провадження від 28.01.2025, повісток про виклик у судове засідання відповідача та третьої особи за відомими суду поштовими адресами (т. 2 а.с. 26, 45).

Матеріали справи містять конверти, які повернулися на адресу Вищого антикорупційного суду з відміткою «адресат відсутній за вказаною адресою», що направлялися відповідачу та третій особі за відомими суду поштовими адресами, які містять повістки про виклик відповідача та третьої особи у судове засідання, призначене на 17.02.2025, копію ухвали про відкриття провадження у справі (т. 2 а.с. 80-84).

Окрім цього судом вживалися заходи щодо повідомлення ОСОБА_1 про дату, час та місце розгляду справи за допомогою здійснення виклику на його телефонний номер НОМЕР_1, який вказаний у анкеті депутата Суворовської районної у м. Херсоні ради VIII скликання ОСОБА_1 станом на 26.11.2020 (т. 1 а.с. 148), однак останній не був повідомлений через те, що «абонент не міг прийняти дзвінок», про що свідчить телефонограма, складена секретарем судового засідання (т. 2 а.с. 31).

Суд вважає, що у даному випадку Відповідач та третя особа, яка не заявляє самостійних вимог на предмет спору, на стороні Відповідача були належним чином повідомлені про відкриття провадження у справі та про дату, час та місце її розгляду - з моменту оприлюднення судом на вебпорталі судової влади

України ухвали про відкриття провадження від 28.01.2025, а також шляхом опублікування 29.01.2025 та 18.02.2025 на вебпорталі судової влади України оголошень про виклики до суду.

З огляду на викладене, суд вважає, що у справі вжито всіх можливих заходів щодо належного та завчасного повідомлення учасників справи про здійснення Вищим антикорупційним судом судового розгляду згаданого адміністративного позову, про дату призначеного судового засідання, наслідки неприбуття до суду відповідача та третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог, на стороні відповідача. Суд вважає, що зазначені заходи є достатніми для того, щоб бути переконаним щодо належного повідомлення учасників справи, зокрема, відповідача та третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні відповідача.

Також суд звертає увагу, що відомості про застосування до ОСОБА_1 санкції у виді блокування активів набули розголосу, так як позивачем розміщено на офіційному сайті установи повідомлення про подання Міністерством юстиції України позову до ОСОБА_1 про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону 28.01.2025 (т. 2 а.с. 108).

Окрім цього у матеріалах адміністративного позову містяться докази надіслання засобами поштового зв'язку листами з описом вкладення учасникам справи, а саме відповідачу та третій особі, копії позовної заяви та доданих до неї документів (диск DVD-R з додатками до позовної заяви, т. 1 а.с. 239-242, т. 2 а.с. 94-96, 99,102, 105) та копії клопотання про приєднання доказів до матеріалів справи з додатками (диск DVD-R з додатками до клопотання, т. 2 а.с. 56-63), а також містяться докази направлення позовної заяви та трекінги відправлень, отримані з вебсайту «Укрпошта», про відстеження повідомлень (т. 2 а.с. 97, 98, 100, 101, 103,104, 106, 107).

Разом з тим, відомості про будь-яку реакцію відповідача відсутні, в тому числі і дані про оскарження до Верховного Суду указу Президента України № 759/2023 від 18.11.2023, якими введено в дію рішення Ради національної безпеки та оборони України від 18.11.2023 «Про застосування та внесення до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» щодо застосування до ОСОБА_1 санкцій у виді блокування активів.

За таких обставин, суд вважає за можливе здійснити розгляд даної адміністративної справи за відсутності відповідача та третьої особи, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмету спору, на стороні відповідача відповідно до вимог ч. 5 [ст. 283-1 КАС України](#).

Ненадання відзиву та пояснень, неприбуття у судові засідання учасників справи та/чи їх представників не перешкоджає розгляду позовної заяви по суті

(ч. 6 ст. [162](#), ч. 5 ст. [283-1 КАС України](#)). Відповідно до ч. 2 [ст. 175 КАС України](#) у разі ненадання відповідачем відзиву у встановлений судом строк без поважних причин, суд вирішує справу за наявними матеріалами.

Справу розглянуто з урахуванням положень [ст. 283-1 КАС України](#).

Заслухавши пояснення представників позивача, з'ясувавши в судовому засіданні усі фактичні обставини справи, на яких ґрунтується позов, об'єктивно, всебічно, повно оцінивши докази, які мають значення для розгляду справи і вирішення спору по суті, суд встановив такі обставини.

Вчинення відповідачем ОСОБА_1 дій, передбачених пп. «в» п. 2 абз. 4 ч. 1 ст. 5-1 Закону.

Дослідивши доводи позивача та надані на їх підтвердження докази, суд установив, що ОСОБА_1 суттєво сприяв вчиненню дій або ухваленню рішень, зазначених у пункті 1 цієї частини (завдання істотної шкоди національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України), шляхом інформаційного сприяння, зокрема шляхом організації та безпосереднього здійснення публічних дій, спрямованих на:

виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності;

гloffікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, іррегулярних незаконних збройних формувань, озброєних банд та груп найманців, створених, підпорядкованих, керованих та фінансованих державою-агресором, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з "нацизмом" чи іншими людиноненависницькими ідеологіями;

Під публічними діями розуміються дії, адресовані невизначеному колу осіб, зокрема у мережі Інтернет або за допомогою медіа (пп. «в» п. 2 абз. 4 ч. 1 ст. 5-1 Закону).

Відповідачем у справі є *ОСОБА_1*, ІНФОРМАЦІЯ_1, який з 04.07.2016 по 01.09.2023 обіймав посаду директора Комунального закладу спеціалізованої мистецької освіти «Музична школа № 4» Херсонської міської ради (т. 1 а.с. 48-56). 26.11.2020 був обраним депутатом Суворовської районної у м. Херсоні ради від регіональної організації політичної партії «Блок Володимира Сальдо», що підтверджується присягою депутата, складеною *ОСОБА_1*, анкетною депутата, заявами депутата та відомостями, зафіксованими у протоколі огляду від 10.12.2022, який був оформлений у межах здійснення досудового розслідування кримінального провадження № 4202200000001680 від 29.11.2022 (т. 1 а.с. 118-122, 147-150).

В період тимчасової окупації м. Херсон та Херсонської області *ОСОБА_1* був призначений на посаду так званого «міністра культури Херсонської області» (т. 1 а.с. 41-42, 57-59).

01.03.2023 *ОСОБА_1* у межах кримінального провадження № 4202200000001680 від 29.11.2022 повідомлено про підозру у державній зраді, тобто у діянні, умисно вчиненому громадянином України на шкоду суверенітетові, територіальній цілісності та недоторканості, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці України шляхом переходу на бік ворога в умовах воєнного стану, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 2 [ст. 111 КК України](#); у добровільному зайнятті громадянином України посади «начальника управління культури військово-цивільній адміністрації Херсонської області», пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих функцій, у незаконних органах влади, створених на тимчасово окупованій території, у тому числі в окупаційній адміністрації держави-агресора, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 [ст. 111-1 КК України](#); у добровільному зайнятті громадянином України посади «міністра культури Херсонської області», пов'язаної з виконанням організаційно-розпорядчих або адміністративно-господарських функцій, тому числі в окупованій адміністрації держави-агресора, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 5 [ст. 111-1 КК України](#) (т. 1 а.с. 74-82). Вказане повідомлення про підозру опубліковане на сайті ОГП та є загальнодоступним (т. 1 а.с. 73).

Зі змісту повідомлення про підозру відомо, що на підставі рішення Суворовської районної у м. Херсоні ради від 26.11.2020 *ОСОБА_1* було обрано депутатом Суворовської районної у м. Херсоні ради від регіональної організації політичної партії «Блок Володимира Сальдо». 24.02.2022 о 05 годині Президент російської федерації (далі - рф) оголосив рішення про початок спеціальної військової операції в Україні. Цього самого дня, 24.02.2022, військовослужбовці Збройних Сил рф шляхом збройної агресії, з погрозою застосування зброї та фактично застосовуючи її, незаконно вторглися на

територію України через державні кордони України в Харківській, Херсонській, Миколаївській Сумській, Чернігівській, Запорізькій, Київській та інших областях, де здійснили збройний напад на державні органи, органи місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації, військові частини, інші об'єкти, які мають важливе народногосподарське чи оборонне значення, та окупували частину вказаної території, у тому числі Херсонську область. ОСОБА_1 перейшов на бік ворога в умовах воєнного стану та добровільно зайняв посади *«начальника управління культури військово-цивільній адміністрації Херсонської області»* та *«міністра культури Херсонської області»* в окупаційній адміністрації держави-агресора на тимчасово окупованій території, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій.

У період з 26.04.2022 ОСОБА_1, перебуваючи на посаді *«начальника управління культури військово-цивільній адміністрації Херсонської області»*, здійснював загальну організацію роботи та управління незаконним органом влади та його структурними підрозділами, призначення та звільнення з посад в установах, що входять до сфери діяльності управління, організував і контролював проведення масових пропагандистських культурно-масових заходів, спрямованих на покращення іміджу окупаційної влади держави-агресора, розробку та видання незаконних нормативно-правових актів, обов'язкових для виконання на тимчасово окупованій території Херсонської області, представляв інтереси окупаційної адміністрації Херсонської області у взаємовідносинах з органами влади та управління адміністративно-територіальних суб'єктів РФ.

В подальшому, не раніше 05.09.2022, перебуваючи на тимчасово окупованій території Херсонської області, ОСОБА_1 добровільно зайняв посаду так званого *«міністра культури Херсонської області»* в окупаційній адміністрації держави-агресора на тимчасово окупованій території, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій. Так, ОСОБА_1, отримавши незаконно набуті владні повноваження, діючи умисно, виконуючи покладені на нього організаційно-розпорядчі функції, як керівника органу влади - *«міністра культури Херсонської області»*, безпосередньо здійснював загальне управління незаконним органом влади та установ, що входять до сфери діяльності управління, представляв інтереси окупаційної адміністрації Херсонської області у взаємовідносинах з органами влади та управління адміністративно-територіальних суб'єктів рф. У вересні 2022 року ОСОБА_1, перебуваючи на тимчасово окупованій території Автономної Республіки Крим у місті Сімферополі, як посадова особа так званого *«Министерства культуры Херсонской области»* підписав з представниками адміністрації Калінінградської області (мовою оригіналу) *«Соглашение о*

намереннях по співпраці між Міністерством по культурі та туризму Калінінградської області та Міністерством культури Херсонської області в сфері культури та мистецтва, просвіти та освіти».

У межах досудового розслідування кримінального провадження № 4202200000001680 від 29.11.2022 слідчим суддею Шевченківського районного суду м. Києва 16.03.2023 у порядку ч. 6 [ст. 193 КПК України](#) обрано щодо підозрюваного ОСОБА_1 запобіжний захід у виді тримання під вартою (т. 1 а.с. 105-107).

Відповідно до відомостей з досліджених матеріалів кримінального провадження № 42022000000001680 від 29.11.2022, наданих Офісом Генерального прокурора та Головним слідчим управлінням Служби безпеки України, вбачається, що у межах зазначеного кримінального провадження, ухвалою Шевченківського районного суду м. Києва від 21.03.2023 накладено арешт на нерухоме майно ОСОБА_1, а саме: 77/100 частки приватної спільної власності житлового будинку за адресою: АДРЕСА_1, що належить йому на праві приватної спільної власності (т. 1 а.с. 70-72, 191-193).

З інформації, зафіксованої у протоколі огляду від 05.12.2022 (т. 1 а.с. 108-118), відомо, що 26.09.2022 на вебсайті «zov.Херсон» розміщена публікація під назвою (мовою оригіналу) «Уважаемые херсонцы! Историческое событие не обошло нас стороной! Министр Культуры Херсонской области ОСОБА_1 и все сотрудники министерства 23 сентября сделали свой выбор на благо нашего города». Вказана публікація містить інформацію з приводу псевдореферендуму, який був організований на території тимчасово окупованої території Херсонської області. Окрім того до публікації додано фотознімок, на якому ОСОБА_1 позує біля урни для бюлетенів, що свідчить про підтримку псевдоголосування.

У протоколі огляду від 26.12.2022 (т. 1 а.с. 131-139) відображені відомості з вебсайту федеральної податкової служби за посиланням ІНФОРМАЦІЯ_10 про так зване «Міністерство культури Херсонської області», яке зареєстровано в російському реєстрі юридичних осіб. З виписки взятої з (мовою оригіналу) «Єдиного державного реєстра юридических осіб» встановлено, що в графі під назвою (мовою оригіналу) «Руководитель юридического лица» зазначений ОСОБА_1.

Також відповідно до матеріалів, наданих Головним слідчим управлінням Служби безпеки України, а саме висновку експертів від 23.06.2023 №3192/23-61/3193/23-39 за результатами проведення комплексної судової психолого-лінгвістичної експертизи у кримінальному провадженні № 4202200000001680 (т. 1 а.с. 159-183) встановлено, що предметом дослідження були публікації від 26.09.2022 під назвою «Уважаемые херсонцы! Историческое событие не

обошло нас стороною! Міністр Культури Херсонської області ОСОБА_1 і всі співробітники міністерства 23 вересня зробили свій вибір на благо нашого міста » та від 19.09.2022 під назвою «Підписано угоду про співпрацю між Міністерством по культурі і туризму Калінінградської області і Міністерством культури Херсонської області в сфері культури і мистецтва, просвіти і освіти було укладено в межах візиту делегації Калінінградського обласного історико-художественного музею в Республіку Крим».

У висновку експертів серед іншого зазначено:

«Предметно-тематичним аналізом наведених вище текстових матеріалів з висловлюваннями ОСОБА_1 встановлено, що всі вони об'єднані спільною тематикою та періодом зображуваних подій, а основною темою їх є суспільно-політична ситуація, яка склалася в Херсонській області та діяльність у сфері культури на момент реалізації цього інформаційного повідомлення (інтерв'ю), а також стосунки у цьому контексті окупаційної адміністрації тимчасово окупованої території Херсонської області з російською федерацією.»

«Виходячи з об'єктивного змісту досліджуваних мовленнєвих повідомлень ОСОБА_1, та текстів публікацій загалом, в них закріплена інформація, яка передає цільовій аудиторії прямо (експліцитно) або у підтексті (імпліцитно) такі смисли:

- приєднання Херсонської області до РФ є визначною історичною подією;
- так зване «Міністерство культури Херсонської області», а отже і вся окупаційна адміністрація, є органом влади, який працює на тимчасово окупованих територіях на законних підставах;
- так званий «міністр культури Херсонської області» ОСОБА_1 та всі співробітники очолюваного ним відомства підтримали приєднання Херсонської області до РФ і їх вибір є правильним;
- приєднання Херсонської області до РФ дозволить жителям тимчасово окупованих регіонів відчувати захищеність, стабільність та довгоочікуваний мир, і підвищить рівень розвитку їх життя, освіти та культури в регіоні;
- так зване «Міністерство культури Херсонської області» є захисником культурних інтересів жителів тимчасово окупованих територій Херсонської області;
- культурна експансія росією українського культурного життя на території тимчасово окупованих територій Херсонської області позитивно вплине на культурний розвиток регіону.

Як випливає з викладеного, зміст досліджуваних текстових матеріалів публікацій, їх психологічні та комунікативні характеристики вказують на те, що інформація, яка закодована в цих текстах, є конкретною (яка виражає цілком точні, предметно визначені поняття), поданою свідомо, умисно і є суспільно значущою.».

«Враховуючи зміст інформаційних повідомлень, що надані на дослідження, та анонси персони ОСОБА_1, вказана особа здійснює інформаційну діяльність, вигідну військово-політичному керівництву рф, не як приватна особа, а на той час, як особа, яка перебуває (здійснює діяльність) на посаді в органах окупаційної влади держави-агресора, і діяльність якої пов'язана з виконанням організаційно-розпорядчих функцій (відповідно до постанови і змісту - «министр культуры Херсонской области»).».

«У сукупності і з загальним змістом зазначена інформація як з лінгвістичної, так і з психологічної точки зору є однією з форм підривної діяльності, а саме - пропагандою з ознаками провокації (підбурювання, спокушання окремих осіб, груп, організацій до дій, які можуть спричинити важкі, іноді згубні наслідки), діями, спрямованими у тому числі на сприяння досягненню політичних цілей військово-політичного керівництва російської федерації відносно Української держави.

За результатами психолінгвістичного та психосемантичного аналізу наданих на дослідження матеріалів, враховуючи суспільно-політичну ситуацію, що склалася (триває російська агресія проти України), у існуючій на момент появи зазначених матеріалів суспільно-політичній та воєнно-політичній обстановці, наведені у цьому дослідженні висловлювання ОСОБА_1 є підстави розглядати як такі, що за сутністю є акціями вигідного впливу, що завдають шкоди безпеці України в інформаційній сфері та є формою підривної діяльності проти держави України, а саме, пропагандою ідей, які спрямовані на надання військово-політичному керівництву російської федерації, окупаційній владі рф або їхнім представникам допомоги у проведенні підривної діяльності на шкоду державній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, що створюють загрозу національним інтересам і безпеці держави в інформаційній сфері.».

«Висновки:

1. У наданих на дослідження матеріалах зафіксованих у копіях протоколів огляду від 05 та 26 грудня 2022 року (з додатками), містяться висловлювання, які за своїм об'єктивним змістом спрямовані на шкоду інформаційній безпеці України.

2. У наданих на дослідження матеріалах, зафіксованих у копіях протоколів огляду від 05 та 26 грудня 2022 року (з додатками), не міститься висловлювань, що покликані активно впроваджувати у свідомості певних груп населення відчуття (переконавання) щодо незаконності діяльності представників законно обраних і призначених органів влади та управління. Разом з тим у матеріалах містяться висловлювання, які шляхом викривленого висвітлювання фактів і подій створюють інформаційні приводи для антиукраїнської інформаційної діяльності.

3. У наданих на дослідження матеріалах, зафіксованих у копіях протоколів огляду від 05 та 26 грудня 2022 року (з додатками), містяться висловлювання, спрямовані на масову свідомість з метою формування хибних ідеологем, вигідних існуючому військово-політичному керівництву рф...

5. Інформаційні матеріали, в яких зафіксована мовленнєва діяльність ОСОБА_1 , спрямовані на підтримку держави-агресора та окупаційної адміністрації рф...».

Вищевказане свідчить про те, що ОСОБА_1 , будучи депутатом Суворовської районної у м. Херсоні ради, на момент тимчасової окупації Херсонської області та м. Херсон, добровільно обійняв посаду так званого «міністра культури Херсонской області» в окупаційній адміністрації держави-агресора. Як посадова особа так званого «министерства культуры Херсонской области» публічно підтримував політику рф та виконував обов`язки пов`язані із виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, в окупаційній адміністрації держави-агресора, створеній на тимчасово окупованій території Херсонської області. Як наслідок такі дії ОСОБА_1 завдали шкоди державному суверенітету, територіальній цілісності та недоторканності, обороноздатності, державній, економічній та інформаційній безпеці України.

Діяльність ОСОБА_1 була спрямована на поширення тез кремлівської пропаганди, що підтверджується такими фактами.

07.02.2024 на вебсайті ТРК «Таврія» опубліковано відеозапис інтерв`ю за участю ОСОБА_1 та російських журналістів, який приєднаний до матеріалів позовної заяви (т. 1 а.с. 194, 233), у цьому відео зафіксовані відповіді ОСОБА_1 на поставлені питання журналістів на тему культурного розвитку та його збереження. Зокрема, ОСОБА_1 зазначив, що місто Херсон з самого початку є російським. Останні 10 років почали знищувати все російське, заборонялося показувати фільми, слухати музику на російській мові, читати російських класиків та письменників. З приходом росії почалося російське відродження, почали відкриватися російські установи та займатися російською пропагандою. Він, знаходячись у м. Генічеську, розповів, що почали відкриватися нові

кінотеатри на російській мові, відновлюються музеї, бібліотеки, які мають успіх. Все робиться для того, щоб люди зрозуміли де і з ким вони живуть.

Зі змісту вказаного інтерв'ю можна зробити висновок, що ОСОБА_1 підтримує поширення російської культури, мови, ідеології на тимчасово окупованій території Херсонської області та водночас заперечує українську ідентичність на вказаних територіях. Також він підтримує пропагандистську політику російського керівництва та ототожнює національну ідентичність українського народу з так званим «нацизмом».

На тимчасово окупованій території України проросійські засоби масової інформації (далі - ЗМІ) та окупаційна влада держави-агресора використовують месенджер «Telegram» з метою поширення дезінформації та пропагандистських наративів серед населення на тимчасово окупованій території України.

ОСОБА_1, як так званий «міністр культури Херсонської області» має власний канал в «Telegram» під назвою (мовою оригіналу) «ОСОБА_1» (т. 1 а.с. 196-204). Також власний канал новин в «Telegram» має так зване «міністерство культури Херсонської області» (т. 1 а.с. 205-211).

Також в месенджері «Telegram» на каналі під назвою «ІНФОРМАЦІЯ_12», яке розміщено за посиланням на каналі - ІНФОРМАЦІЯ_11, (т. 1 а.с. 195) опубліковано публікацію від 28.09.2023, а саме фрагмент з інтерв'ю ОСОБА_1, та допис до нього такого змісту: «При Украине запрещалось исполнять произведения русских классиков, сообщил ОСОБА_1. «У нас есть духовой оркестр. Раньше запрещали исполнять некоторые марши, а сейчас мы спокойно исполняем марш «Прощание славянки», - рассказал министр культуры Херсонской области. ОСОБА_1 отметил, что раньше весь коллектив министерства культуры заставляли разговаривать на украинском языке. Если не сдал экзамен по языку - покидаешь свой пост. «Также детям навязывали определенные музыкальные произведения, которые они должны были играть. Это проверяли и контролировали. Сейчас же дети могут исполнять произведения как русских, так и украинских классиков», - подчеркнул министр культуры Херсонской области».

Вказана інформація підтверджує факти того, що ОСОБА_1 використовує один з наративів кремля - «защита русскоязычного населения», яким вище політичне керівництво виправдовує військову агресію щодо України.

20.01.2023 в месенджері «Telegram» так званого каналу «міністерство культури Херсонської області» (т. 1 а.с. 208-209) розміщено публікацію наступного змісту: «И.о. министра культуры Херсонской области ОСОБА_1 с рабочим визитом прибыл в Министерство культуры российской федерации. На совещании поднимались вопросы выработки эффективных механизмов проведения единой государственной политики в сфере культуры, искусства,

историко-культурного наследия и кинематографии, а также принципов и механизмов участия субъектов в федеральных программах, проектах и мероприятиях. Херсонская область активно проходит процесс интеграции в законодательство и основы работы российской федерации. И не смотря на все сложности, мы стараемся перенимать опыт и как можно быстрее вливаться в единое культурное поле».

07.05.2024 ОСОБА_1 на власному каналі « министерство культуры Херсонской области » в месенджері «Telegram» розміщено публікацію із заголовком «владимир путин вступил в должность Президента Российской Федерации!» з приводу інавгурації ОСОБА_3. ОСОБА_1 , зазначив: «Дорогой ОСОБА_3! Поздравляю Вас с вступлением в должность президента российской федерации! Желаю Вам мудрых решений и процветания для нашей страны! Выбранный народом лидер! Слава россии!» (т. 1 а.с. 211).

30.09.2023 опубліковано відеозапис (т. 1 а.с. 210, 233) з приводу так званого «воссоединения» територій Херсонської, Запорізької, Донецької та Луганської областей разом з російською федерацією. ОСОБА_1 зазначає наступне: «30 сентября мы отмечаем судьбоносное событие для нашего региона - день воссоединения лнр, днр, Херсонской, Запорожской областей с российской федерацией. Ровно год назад исконно русские земли вернулись домой - в россию. Навсегда и с благодарностью сохраним в памяти этот год за то, что исполнил нашу мечту и поставил перед нами новые цели. Благодаря этом году мы смогли многое и впереди сколько всего ждет.».

Таким чином, ОСОБА_1 , підтримує тезу щодо так званих «исконно русских земель», як відомо, вказаний наратив кремлівська пропаганда використовувала з метою виправдання так званої «сво».

06.10.2023 поширено публікацію з приводу підписання угоди про співпрацю між так званим «Министерством культуры Херсонской области» та «филиалом Государственного фонда поддержки участников специальной военной операции «Защитники Отечества» по Херсонской области» з метою підтримки учасників так званої «сво», в якій зазначено: «6 октября заключено Соглашение о сотрудничестве между филиалом Государственного фонда поддержки участников специальной военной операции «Защитники Отечества» по Херсонской области и Министерством культуры Херсонской области. Это значит, что наши защитники смогут посещать абсолютно все учреждения культуры региона совершенно бесплатно. Российская федерация всесторонне оказывает поддержку нашим бойцам, которые участвуют в СВО. Любое учреждение культуры Херсонской области с особым гостеприимством и вниманием распахнет свои двери перед каждым участником СВО» (т. 1 а.с. 197).

07.10.2023 поширено допис в месенджері «Telegram» каналу «ОСОБА_1», яке переслане із так званого « Міністерства культури Херсонской области », в якому міститься привітання з днем народження президента держави-терориста ОСОБА_3, зокрема зазначено: « Вы - наш предводитель и главнокомандующий, а с вами - ваш народ, который всегда поддержит» (т. 1. а.с. 198).

Тобто, ОСОБА_1 поширюючи вказану публікацію на своєму каналі підтримує культ особи президента рф, що є притаманно тоталітарним державам.

04.11.2023 розміщено публікацію, в якій міститься привітання ОСОБА_1 такого змісту: «В День Народного Единства желаю крепкого и устойчивого сплочения нашего народа, пусть каждый гордится своей историей и государством. Пусть для наших людей каждый день будет счастливым, ясным, мирным и радостным . Да станет в мире больше доброты, любви и понимания. Пусть каждый человек проявляет дружелюбность, а не агрессию. Желаю мудрости, силы воли, смелости и щедрости души. Дай Бог вам безграничной любви к родине, своему народу и давним традициям, а также уважения к другим народам мира и постоянного стремления к светлому будущему. С Днем Народного Единства!» (т. 1 а.с. 207).

03.12.2023 поширено публікацію з «Telegram» каналу так званого «министерства культуры Херсонской области», в якій опубліковано такі відомості: «...Шел солдат, слуга Отчизны , Шел солдат во имя жизни, Землю спасая, Мир защищая, Шел вперед солдат!» ОСОБА_4

3 декабря - российский народ отмечает День Неизвестного Солдата в память о всех воинах, защищавших нашу родину, погибших и пропавших без вести во время войн и военных конфликтов. Сегодня лучшие традиции отцов и дедов с честью продолжает нынешнее поколение защитников нашего отечества. Пусть День Неизвестного Солдата всегда будет днем памяти о героях, символом единства и могущества российского государства!» Память о безымянных героях будет жить в наших сердцах вечно!» (т. 1 а.с. 199).

09.12.2023 поширено допис з відео, в якому зазначено наступне: « Дорогие подписчики, друзья и коллеги, поздравляю Вас с Днём Героев Отечества и от души хочу пожелать, чтобы в нашем государстве подрастало по-настоящему мужественное поколение, чтобы люди всегда были благодарны за добрые деяния и доблесть наших самоотверженных героев!» В это день артисты Академического дважды Краснознаменного, ордена красной Звезды ансамбля песни и пляски Российской Армии имени А.В . Александрова представили новую творческую единицу «СТАЛЬНОЙ ФРОНТ» (т. 1 а.с. 200).

12.12.2023 розміщено привітання з приводу дня [конституції](#) рф, в якому вказано: «Уважаемые соотечественники, поздравляю вас с Днём Конституции

российской федерации! [Конституция](#) - это залог стабильности, мира и согласия в стране, незыблемый фундамент демократического развития государства! Благодаря ей мы уверенно шагаем по жизни в стабильности и независимости. Желая всем мирного неба над головой, согласия и уверенности в завтрашнем дне, пусть счастье и благополучие царит в каждой семье, а наша родина процветает и остается самой сильной державой!» (т. 1 а.с. 201).

31.12.2023 поширено допис з власного «Telegram» каналу «ОСОБА_1», в якому зазначено про отримання ОСОБА_1 державної нагороди рф такого змісту: «Теперь официально являюсь Заслуженным работником культуры российской федерации. Благодарю всех, кто был со мной на пути к этой награде. Это звание имеет особое значение для меня, ведь всю жизнь я посвятил культуре и искусству» (т. 1 а.с. 191).

23.02.2024 розміщено публікацію, в якій ОСОБА_1, глорифікує військовослужбовців збройних сил рф та зазначає: «Дорогие друзья и коллеги! От всей души поздравляю вас с Днем защитника отечества! 23 февраля уже больше сотни лет является символом смелости, самоотверженности и чести. Времена меняются, но ценности и доблесть наших военных всегда останутся примером для подражания. Военная служба - это не только тяжелый труд и опасности, но и высокая ответственность перед родиной и ее народом. Желая мирного неба над головой, силы, удачи во всех начинаниях и благополучия вашим семьям. Пусть вам покоряются любые вершины, а в жизни будет много интересных событий и побед! В этот день также необходимо почтить памятью всех тех, кто не вернулся с полей боя, кто отдал свою жизнь за родину. Мы помним их и скорбим о каждом павшем солдате, чья жертва позволила нам жить в мире и безопасности. Их подвиги всегда будут жить в наших сердцах» (т. 1 а.с. 203-204).

24.06.2023 розміщено в «Telegram» каналі з назвою (мовою оригіналу) «Администрация Херсонской области» відеозвернення ОСОБА_1, на якому він говорить наступне: «Вооруженный мятеж - это измена и предательство Родины. Мы не имеем морального права допустить раскол в нашем обществе. Министр поддерживает Верховного Главнокомандующего, который всегда с народом.» (т. 1 а.с. 212).

Отже, зміст вказаних публікацій, підтверджує факт підтримки ОСОБА_1 проросійських наративів та поширення пропаганди держави-агресора серед населення тимчасово окупованої Херсонської області.

ОСОБА_1, в своїх дописах висвітлює тези спрямовані на глорифікацію рф, президента рф ОСОБА_3 та військових рф. Зокрема, він вживає такі фрази (мовою оригіналу): *«пусть каждый гордится своей историей и государством», «сегодня лучшие традиции отцов и дедов с честью продолжает нынешнее*

поколение защитников нашего отечества», «могущество российского государства», «доблесть наших самоотверженных героев».

На підтвердження фактичних обставин, викладених в адміністративному позові, позивачем в порядку ст. [44](#), [79 КАС України](#) було надано додаткові докази (т. 2 а.с. 51-55), а саме відеозапис англомовного українського ЗМІ «The Kyiv Independent» під назвою: «Я особисто виносив експонати. Учасники пограбування херсонських музеїв зізналися в злочині», яке було опубліковано 23.01.2025 на відеохостинговій платформі «YouTube на каналі «Українська правда» (відео доступне посиланням: ІНФОРМАЦІЯ_13.

У зазначеному відеосюжеті зазначена інформація про те, що ОСОБА_1 причетний до злочинних дій, що були направлені на викрадення історичних артефактів та творів мистецтва. Так, на 22 хв. 08 сек. відображено, що : « ОСОБА_1 на момент пограбування двох музеїв очолював так зване «міністерство культури Херсонської області», призначенець росії. До окупації був директором музичної школи в Херсоні. З 22 хв. 29 сек. по 23 хв. 23 сек. на відеозаписі зафіксовано розмову української журналістки з ОСОБА_1 , у якій Відповідач розповідає про події, які відбувались під час так званої «евакуації» представниками рф музейних експонатів з Херсонського художнього музею імені Олексія Шовкуненка та Херсонського обласного краєзнавчого музею. Далі в сюжеті з 29 хв. 43 сек. по 30 хв. 43 сек., з 33 хв. 06 сек. по 33 хв. 29 сек.; з 38 хв. 58 сек. по 39 хв. 38 сек. згадується про те, що ОСОБА_1 особисто представляв співробітників ФСБ, які займалися вивезенням музейних цінностей.

З огляду на вищезазначене ОСОБА_1 , як посадова особа так званого «*министерства культуры Херсонской области*», свідомо підтримує політику держави-агресора, поширює пропагандистські наративи російської федерації та вищого керівництва держави-терориста. Його діяльність свідчить про те, що він використовує свою посаду з метою просування проросійських наративів серед населення тимчасово окупованих територій Херсонської області. Зокрема, ОСОБА_1 , заперечує приналежність м. Херсон та Херсонської області до України, тим самим підтримує та поширює тези кремлівської пропаганди про так званий «*единый народ*», заперечує українську ідентичність, а також пропагує ідеї про «*велич*» історичного минулого росії.

Отже зі змісту викладених публікацій встановлено, що ОСОБА_1 , є відповідальним за підтримку дій і політики держави-агресора, яка підриває і загрожує територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України, а також інформаційно сприяє в цьому, шляхом здійснення публічних дій, спрямованих на:

- виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії проти України, окупації територій України, вчинення діянь, які відповідно до норм міжнародного права та/або законодавства України мають ознаки воєнних злочинів, геноциду або злочинів проти людяності;

- глорифікацію осіб, які здійснювали збройну агресію проти України, представників збройних формувань держави-агресора, а також представників окупаційної адміністрації держави-агресора та представників підконтрольних державі-агресору самопроголошених органів, які узурпували виконання владних функцій на тимчасово окупованих територіях України;

- підтримання політики держави-агресора щодо невизнання права Українського народу на самоідентифікацію та самовизначення, викривлення уявлення про самобутність Українського народу та його прагнення до незалежності, що реалізується через поширення фальшивих ідеологем, в основі яких лежить завідомо хибне та маніпулятивне ототожнення українського патріотизму з «нацизмом» чи іншими людиноненависницькими ідеологіями.

При цьому, дії ОСОБА_1 є публічними та мають триваючий характер, як до 24 травня 2022 року, так і після.

З врахуванням змісту досліджених доказів, суд дійшов висновку, що така діяльність ОСОБА_1, направлена на інформаційне сприяння вчиненню дій, зокрема шляхом організації та безпосереднього здійснення публічних дій, визначених пп. «в» п. 2 абз. 4 ч. 1 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#), які почали існувати до 24.05.2022, та продовжують існувати після зазначеної дати, і є підставами для застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#) - стягнення активів в дохід держави.

Щодо підстав застосування санкції

24.10.1945 набув чинності Статут Організації Об'єднаних Націй (далі - ООН). До складу ООН увійшли, серед інших, Українська Радянська Соціалістична Республіка (з 24.08.1991 - Україна), союз радянських соціалістичних республік (із 24.12.1991 - російська федерація) та ще 49 країн-засновниць, а надалі до вказаної міжнародної організації прийняті інші країни світу.

Відповідно до п. 1 ст. 1 Статуту ООН Організація Об'єднаних Націй переслідує мету підтримувати міжнародний мир та безпеку і з цією метою вживати ефективних колективних заходів для запобігання та усунення загрози миру й придушення актів агресії, або інших порушень миру, і проводити мирними засобами, відповідно до принципів справедливості та міжнародного права, залагоджування або розв'язання міжнародних конфліктів або ситуацій, що можуть призвести до порушення миру.

Пунктом 2 ст. 2 Статуту ООН передбачено, що усі члени Організації Об'єднаних Націй сумлінно виконують узяті на себе за цим Статутом зобов'язання, щоб забезпечити їм усім у сукупності права й переваги, що випливають із належності до складу Членів Організації. Відповідно до п. 4 вказаної статті Статуту ООН всі члени Організації Об'єднаних Націй утримуються в їх міжнародних відносинах від загрози силою чи її застосування як проти територіальної недоторканності чи політичної незалежності будь-якої країни, так і будь-яким іншим способом, несумісним з Цілями Організації Об'єднаних Націй.

При цьому, в преамбулі Декларації про державний суверенітет України від 16.07.1990 зазначено, що Верховна Рада Української Радянської Соціалістичної Республіки проголошує державний суверенітет України як верховенство, самостійність, повноту і неподільність влади Республіки в межах її території та незалежність і рівноправність у зовнішніх зносинах.

Відповідно до розділу V Декларації територія України в існуючих кордонах є недоторканою і не може бути змінена та використана без її згоди.

24.08.1991 Верховною Радою Української Радянської Соціалістичної Республіки схвалено Акт проголошення незалежності України, яким урочисто проголошено незалежність України та створення самостійної української держави - України, територія якої є неподільною та недоторканою.

28.01.2003 Україна та російська федерація уклали Договір про українсько-російський державний кордон (ратифікований [Законом України від 20.04.2004 №1681-IV](#)).

Відповідно до ст. 2 зазначеного Договору сторони домовилися, що Українсько-російський державний кордон проходить так, як це зазначено в Описі проходження державного кордону між Україною та Російською Федерацією (Додаток 1) і зображено суцільною лінією червоного кольору на картах державного кордону між Україною та російською федерацією (Додаток 2), станом на момент підписання цього Договору.

У преамбулі Договору сторони зазначили про прихильність цілям і принципам Статуту Організації Об'єднаних Націй, а також положенням Гельсінського Заключного акта 1975 року, яким затверджена «Декларація принципів, якими держави-учасниці керуватимуться у взаємних відносинах». Декларацією закріплені такі принципи: 1) суверенна рівність, поважання прав, притаманних суверенітету; 2) незастосування сили або погрози силою, 3) непорушність кордонів, 4) територіальна цілісність держав, 5) мирне врегулювання суперечок, 6) невтручання у внутрішні справи, 7) поважання прав людини та основних свобод, включаючи свободу совісті, релігії та переконань, 8)

рівноправ'я та право народів розпоряджатися своєю долею, 9) співробітництво між державами, 10) сумлінне виконання зобов'язань за міжнародним правом.

[Статтею 2 Конституції України](#), що є [Основним Законом України](#), суверенітет України поширюється на всю її територію. Україна є унітарною державою. Територія України в межах існуючого кордону є цілісною і недоторканною.

Згідно з пунктом 2 Резолюції Генеральної Асамблеї ООН від 02.03.2022 (A/ES-11/L.1) встановлено факт агресії російської федерації проти України, зокрема, зазначено, що Генеральна Асамблея висловлює глибоке співчуття з приводу агресії, вчиненої російської федерації на території України у порушення п. 4 ст. 2 Статуту ООН.

Отже, незважаючи на вказані закріплені та визнані міжнародні норми, російська федерація порушила вимоги Статуту ООН, зокрема, наразі здійснює нічим не виправдану агресію проти України, як країна-агресор. Така заздалегідь спланована збройна агресія росії проти України розпочалася 20.02.2014 з військової операції збройних сил російської федерації із захоплення (тимчасової окупації) частини території України - Кримського півострова, після чого росія перейшла до наступного етапу - війни на українському Донбасі. Так, підрозділи російського спецназу та інших збройних формувань російської федерації захопили місцеві органи влади, поліцейські відділки, військові об'єкти України в окремих районах Донецької і Луганської областей України.

28 лютого 2014 року відбулося Засідання Ради Безпеки ООН, на якому вперше було проінформовано членів цього єдиного міжнародного органу колективної безпеки про початок збройної агресії російської федерації, яка відбулася на території Автономної Республіки Крим - території Незалежної України.

Станом на 01.03.2014 ситуація продовжувала загострюватися. Зокрема, рада федерації російської федерації прийняла рішення про надання згоди президенту російської федерації на використання військових підрозділів в Україні.

Засідання ради федерації стало підставою проведення 7124-го засідання Ради Безпеки ООН, на якому у відкритому засіданні Постійний представник України при ООН вже публічно оцінив дії російської федерації як акт агресії проти України. У своїх виступах позицію підтримали Члени Ради Безпеки ООН.

Досягнуті в подальшому за посередництва ОБСЄ, а також Німеччини і Франції Мінські домовленості та домовленості у «Нормандському форматі» з першого ж дня не виконувалися російською федерацією, яка замість їх імплементації намагалася замінити процес мирного врегулювання та зусилля, спрямовані на те, щоб припинити застосування збройної сили, наданням «особливого статусу» створеним нею квазідержавним утворенням.

Розпочавши збройну агресію проти України, російська федерація порушила фундаментальні норми й принципи міжнародного права, низку двосторонніх і багатосторонніх договорів та угод.

Починаючи з листопада 2021 року, російська федерація активно накопичувала війська на кордоні з Україною як зі свого боку, так і з боку Республіки Білорусь, запевняючи при цьому про відсутність будь-яких намірів атакувати Україну.

21.02.2022 російська федерація офіційно «визнала» «державами» створені в окремих районах Донецької та Луганської областей України терористичні утворення «луганська народна республіка» та «донецька народна республіка».

24.02.2022 президент російської федерації оголосив про початок «спеціальної військової операції» під приводом здійснення, зокрема, «демлітаризації та денацифікації України».

Після цього, близько четвертої години ранку були здійснені ракетні удари по всій території України, а російські війська здійснили широкомасштабне вторгнення на територію України, увійшовши з боку російської федерації, Республіки Білорусь та тимчасово окупованого Кримського півострова.

12.10.2022 Генеральна Асамблея ООН на поновленій 11-й Надзвичайній спеціальній сесії щодо агресії російської федерації проти України переважною більшістю голосів схвалила резолюцію A/RES/ES-11/4 «Територіальна цілісність України: захист принципів Статуту ООН». За резолюцію проголосували 143 держави - члени ООН, 35 країн утрималися, лише 5 проголосували проти (російська федерація, Республіка Білорусь, КНДР, Нікарагуа, Сирія). У резолюції підтверджується відданість суверенітету, незалежності, єдності та територіальній цілісності України в межах її міжнародно визнаних кордонів, що поширюються на її територіальні води, а також міститься рішуча вимога до російської федерації негайно вивести всі військові сили з території України.

Ухвалена резолюція ГА ООН стала важливою частиною міжнародного інструментарію для притягнення російської федерації до відповідальності за її злочини проти Українського народу та формування міжнародної коаліції на підтримку України.

23.11.2022 Європейський Парламент схвалив резолюцію 2022/2896(RSP) «Про визнання російської федерації державою-спонсором тероризму». За резолюцію проголосували 494 європарламентарі, 58 були проти, 44 утрималися. У резолюції підтверджується неухильна підтримка незалежності, суверенітету та територіальній цінності України в межах її міжнародно визнаних кордонів.

Ухвалена резолюція вказує на визнання європейським співтовариством триваючої збройної агресії російської федерації, яка почалась ще в 2014 та визнання злочинних дій, вчинених російською федерацією проти державного суверенітету України та її мирного населення.

Відповідно до норм [ст. 64 Конституції України](#) конституційні права і свободи людини і громадянина не можуть бути обмежені, крім випадків, передбачених [Конституцією України](#). В умовах воєнного або надзвичайного стану можуть встановлюватися окремі обмеження прав і свобод із зазначенням строку дії цих обмежень.

Відповідно до [ст. 2 Закону](#) правову основу застосування санкцій становлять [Конституція України](#), міжнародні договори України, згода на обов'язковість яких надана [Верховною Радою України, закони України](#), нормативні акти Президента України, Кабінету Міністрів України, рішення Ради національної безпеки та оборони України, відповідні принципи та норми міжнародного права.

Санкції є спеціальними економічними та іншими обмежувальними заходами, які застосовуються з метою захисту національних інтересів, національної безпеки, суверенітету і територіальної цілісності України, протидії терористичній діяльності, а також запобігання порушенню, відновлення порушених прав, свобод та законних інтересів громадян України, суспільства та держави (ч. 1 ст. 1 Закону).

[Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності санкцій, пов'язаних з активами окремих осіб»](#)

№ 2257-ІХ від 12.05.2022, який набрав чинності 24.05.2022 (далі - Закон № 2257-ІХ), внесені зміни до [Закону](#) та доданий додатковий вид санкції - *стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними (п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону).*

Така санкція має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні [Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів»](#) (ч. 1 ст. 5-1 Закону).

Зазначена санкція застосовується рішенням Вищого антикорупційного суду за позовом центрального органу виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері стягнення в дохід держави активів осіб, щодо яких застосовано санкції (ч. 1, 6, 7 [ст. 283-1 КАС України](#), ч. 2 ст. 5-1 Закону).

Таким центральним органом виконавчої влади, відповідно до п. 1 Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України № 228 від 02.07.2014](#), є Міністерство юстиції України.

Отже, враховуючи наведені норми, у ході розгляду даної справи суду необхідно встановити, що:

- позивач звернувся до суду з позовною заявою у період дії правового режиму воєнного стану (абз. 2 ч. 1 ст. 5-1 та абз. 1 ч. 3 ст. 6 Закону);
- на відповідну фізичну особу в порядку, визначеному цим [Законом](#), накладено санкцію у виді блокування активів за рішенням РНБО, прийнятим після набрання чинності [Законом України № 2257?IX](#) (абз. 2 ч. 3 ст. 6 Закону);
- наявні підстави для застосування санкції, передбачені абз. 4 ч. 1 ст. 5-1 Закону.

У зв'язку із військовою агресією російської федерації проти України [Указом Президента України № 64/2022 від 24.02.2022](#) (т. 1 а.с. 34-35) в Україні введено воєнний стан, дія якого неодноразово продовжувалася. [Указом Президента України від 14.01.2025 № 26/2025](#), затвердженим Законом України від 15.01.2025 № 4220-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про продовження строку дії воєнного стану в Україні», дію воєнного стану продовжено з 05 год 30 хв 08.02.2025 строком на 90 діб, що підтверджується інформацією із загальнодоступних джерел.

Отже, на момент розгляду позовної заяви в Україні діє правовий режим воєнного стану.

Відповідно до позиції 38 додатку 1 до Рішення Ради національної безпеки і оборони (далі - РНБО) від 18.11.2023 «Про застосування та внесення змін персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», введеного в дію [Указом Президента України від 18.11.2023 № 759/2023](#), до ОСОБА_1 строком на 5 років застосовано санкції, передбачені [Законом](#), зокрема, блокування активів - тимчасового позбавлення права особи користуватися та розпоряджатися належним йому майном.

Поряд з цим, іноземними країнами також застосовано економічні персональні санкції відносно Відповідача, в тому числі, у зв'язку із діями, направленими на підірвання територіальної цілісності України. Так, Урядом Канади прийнято Положення про внесення змін до Положення про спеціальні економічні заходи

(Україна): SOR/2023-119 від 08.06.2023, на підставі якого до Зведеного канадського санкційного списку під номером 460 додано ОСОБА_1 , ІНФОРМАЦІЯ_1 (т. 1 а.с. 40).

Згідно із ч. 3 [ст. 5 Закону](#) рішення щодо застосування, скасування та внесення змін до санкцій щодо окремих іноземних юридичних осіб, юридичних осіб, які знаходяться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність (персональні санкції), передбачених пунктами 1, 2-21, 23-25 частини першої статті 4 цього Закону, приймається Радою національної безпеки та оборони України та вводиться в дію указом Президента України. Відповідне рішення набирає чинності з моменту видання указу Президента України і є обов'язковим до виконання.

Наведене також узгоджується і з положеннями [ст. 10 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України»](#), згідно з якою прийняті РНБО рішення вводяться в дію указами Президента України. Рішення РНБО, введені в дію указами Президента України, є обов'язковими до виконання органами виконавчої влади.

Отже, санкція у виді блокування активів застосована належними суб'єктами та після набрання чинності [Законом України № 2257-IX](#), тобто після 24.05.2022. Рішення РНБО від 18.11.2023 та [Указ Президента України від 18.11.2023 № 759/2023](#) є чинними, матеріали справи не містять відомостей щодо їх оскарження чи скасування.

Дії відповідача, які встановлені у ході судового розгляду, вчинялись до 24.05.2022 (до набрання [Законом України № 2257-IX](#) чинності) та після вказаної дати.

З огляду на це, суд зазначає, що підставами застосування санкцій у виді блокування активів фізичних та юридичних осіб згідно п. 1 ч. 1 ст. 3 [Закону](#) є дії фізичної особи, які створюють реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, суверенітету і територіальній цілісності України, сприяють терористичній діяльності та/або порушують права і свободи людини і громадянина, інтереси суспільства та держави, призводять до окупації території, експропріації чи обмеження права власності, завдання майнових втрат, створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод, які виникли з моменту набуття чинності [Закону](#) у 2014 році.

Норма, зазначена у п. 1 ч. 1 ст. 3 [Закону](#), в цій частині діяла з 12.09.2014. Це свідчить про те, що відповідач мав бути обізнаним про можливість

запровадження до нього санкцій з боку держави Україна, у тому числі й блокування активів, у випадку вчинення ним зазначених дій.

У цій частині рішення РНБО про накладення санкції у виді блокування активів відповідача з точки зору дії норми у часі відповідає як теоретичним підходам, так і [статті 58 Конституції України](#). На це вказує те, що спочатку був прийнятий [Закон](#), який передбачав наслідки за певні дії, а вже після набуття чинності [закону](#) відповідач вчиняв дії, які є підставами для застосування санкції у виді блокування активів як передумови застосування санкції у виді стягнення в дохід держави активів, що належать фізичній або юридичній особі, а також активів, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Викладене свідчить про наявність обох обов'язкових умов, передбачених абз. 2 ч. 1 ст. [5-1](#), абз. 2 ч. 3 ст. 6 Закону, для застосування до ОСОБА_1 санкції у виді стягнення в дохід держави активів.

Відповідно до ч. 2 [ст. 1 Закону](#) санкції можуть застосовуватися з боку України по відношенню до іноземної держави, іноземної юридичної особи, юридичної особи, яка знаходиться під контролем іноземної юридичної особи чи фізичної особи-нерезидента, іноземців, осіб без громадянства, а також суб'єктів, які здійснюють терористичну діяльність.

Для такого виду санкцій, як стягнення активів у дохід держави, визначено окремий перелік суб'єктів, до яких їх може бути застосовано (ст. 5-1 Закону).

Згідно з відомостями, що зазначені у Витязі з Державного реєстру санкцій (т. 1 а.с. 38-39) ОСОБА_1 (ОСОБА_1), ІНФОРМАЦІЯ_1 , має громадянство України, санкція у виді блокування активів застосована до відповідача як до громадянина України.

[Законом № 2257-ІХ](#) для санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону (стягнення активів в дохід держави), визначено окремий перелік суб'єктів, до яких його може бути застосовано, а також передбачено підстави застосування (ст. 5-1 Закону). Перелік суб'єктів, до яких може бути застосовано санкції, передбачений ч. 2 [ст. 1 Закону](#), та перелік підстав для їх застосування, передбачений ч. 1 ст. 3 [Закону](#), перестав мати виключний характер, адже їх було розширено ч. 1 ст. 5-1 Закону.

З огляду на зазначене, у контексті застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 ст. 4 [Закону](#), суд надає оцінку вчиненню особою дій, передбачених як ст. 3 [Закону](#), так і [ст. 5-1 Закону](#), а також приналежність відповідача до суб'єктів, передбачених як ч. 3 ст. 3, так і ст. 5-1 Закону.

Отже, суд, надавши оцінку доводам позивача, встановивши обставини щодо віднесення відповідача до суб'єктів, який своїми діями створив суттєву загрозу національним інтересам, національній безпеці, суверенітету та територіальній цілісності України, спосіб у який ОСОБА_1 здійснював пропаганду російського нацистського тоталітарного режиму, збройної агресії російської федерації як держави-терориста проти України (в розумінні Закону України «Про заборону пропаганди російського тоталітарного режиму, акту агресії проти України з боку російської федерації як держави-терориста, символіки, яка використовується збройними та іншими воєнними формуваннями російської федерації у війні проти України», який набув чинності 12.06.2022) дійшов висновку про можливість застосування до ОСОБА_1 санкції у виді стягнення активів в дохід держави з огляду на віднесення його як до переліку суб'єктів, передбаченого ч. 2 [ст. 1 Закону](#), так і передбаченого ч. 1 ст. 5-1 Закону.

Щодо активів, до яких можуть застосовуватися санкції

У п. 1 ч. 1 ст. 4 [Закону](#) зазначено про два види активів, на які можуть бути накладені санкції: 1) ті, що належать фізичній або юридичній особі та 2) ті, щодо яких така особа може прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

[Закон](#) окремо не визначає змісту категорії «активи», утім у чинному законодавстві це поняття має сталий характер, визначений низкою законодавчих актів ([Податковий кодекс України](#), п. 2 ч. 1 [ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації \(відмиванню\) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» № 361-ІХ від 06.12.2019](#), який набрав чинності 28.04.2020 тощо). Під «активами» розуміється майно, майнові та немайнові права, кошти в національній та іноземній валютах, електронні гроші, цінні папери, віртуальні активи тощо.

Майно - окремі речі, сукупність речей, а також майнові права та обов'язки, відповідно до [ст. 190 Цивільного кодексу України](#) (далі - [ЦК України](#)). Майнові права - будь-які права, пов'язані з майном, відмінні від права власності, у тому числі права, які є складовою частиною права власності (права володіння, розпорядження, користування), а також інші специфічні права та право вимоги. Майнове право, яке можна визначити як «право очікування», є складовою частиною майна як об'єкта цивільних прав. Майнове право - це обмежене речове право, за яким власник цього права наділений певними, але не всіма правами власника майна, та яке засвідчує правомочність його власника отримати право власності на нерухоме майно чи інше речове право на відповідне майно у майбутньому.

Поняття «майно» може означати «існуюче майно» або активи, включаючи права вимоги, стосовно яких заявник може стверджувати, що він має принаймні «законне сподівання» на отримання можливості ефективно здійснити майнове право (п. 32 рішення у справі «Стретч проти Сполученого Королівства» від 24.06.2003, заява № 44277/98).

У даному випадку, позовні вимоги стосуються об'єктів нерухомого майна та у повній мірі охоплюються законодавчим визначенням активів.

Стосовно правомочностей ОСОБА_1 щодо визначених у позовній заяві активів, які перебувають у власності відповідача, а також активів, які не належать йому, суд зазначає таке.

Правом власності є право особи на річ (майно), яке вона здійснює відповідно до [закону](#) за своєю волею, незалежно від волі інших осіб. Власникові належать права володіння, користування та розпоряджання своїм майном (ч. 1 ст. [316](#), ч. 1 ст. [317 ЦК України](#)).

Згідно з ч. 1, 2 [ст. 319 ЦК України](#) власник володіє, користується, розпоряджається своїм майном на власний розсуд. Власник має право вчиняти щодо свого майна будь-які дії, які не суперечать закону.

Частиною 7 [ст. 319 ЦК України](#) передбачено, що діяльність власника може бути обмежена чи припинена або власника може бути зобов'язано допустити до користування його майном інших осіб лише у випадках і порядку, встановленому законом.

[Статтею 328 ЦК України](#) визначено, що право власності набувається на підставах, що не заборонені [законом](#), зокрема із правочинів. Право власності вважається набутим правомірно, якщо інше прямо не впливає із [закону](#) або незаконність набуття права власності чи необґрунтованість активів, які перебувають у власності, не встановлені судом.

Відповідно до ч. 1, 2, 4 [ст. 355 ЦК України](#) майно, що є у власності двох або більше осіб (співвласників), належить їм на праві спільної власності (спільне майно). Майно може належати особам на праві спільної часткової або на праві спільної сумісної власності. Спільна власність вважається частковою, якщо договором або [законом](#) не встановлена спільна сумісна власність на майно. Власність двох чи більше осіб із визначенням часток кожного з них у праві власності є спільною частковою власністю (ч. 1 [ст. 356 ЦК України](#)).

[Статтею 41 Конституції України](#) визначено, що кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Право власності набувається у порядку, визначеному законом. Під правом володіння власністю визнається юридично

забезпечена можливість фактичного панування власника над майном, не пов'язана з використанням його властивостей. Право користування власністю ? це юридично забезпечена можливість власника добувати з належного йому майна корисні властивості. Під правом розпорядження розуміють юридично забезпечену можливість власника визначати долю майна (лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних та кримінальних справ «Про практику застосування судами законодавства під час розгляду цивільних справ про захист права власності та інших речових прав» від 28.01.2013 № 24-150/0/4-13).

Окрім цього, законодавець виділив таку категорію активів як «активи, щодо яких особа прямо або опосередковано вчиняє дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними» з метою охоплення майна, яке формально не належить суб'єкту, але він може визначати його фактичну долю.

Можливість здійснення дій, тотожних за змістом здійсненню права розпорядження, - це фактична здатність особи визначати долю активу, незалежно від того, яким чином ця можливість може бути реалізована.

Отже, стягненню в дохід держави підлягають усі активи, які прямо або опосередковано, тобто через інших осіб, перебувають у власності (розпорядженні) відповідача.

Активи, які знаходяться у безпосередній власності відповідача ОСОБА_1 .

Відповідно до інформації з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна (т. 1 а.с. 213-214) ОСОБА_1 на праві приватної спільної часткової власності належить 77/100 частки житлового будинку, що знаходиться за адресою: АДРЕСА_1 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 24037034). Підстава виникнення права власності - договір дарування, ВМІ 604658, 14.09.2009, посвідчений приватним нотаріусом Зоріною Н.В. за р. № 2626.

Згідно з відомостями, наданими Головним управлінням Держгеокадастру у Херсонській області (т. 1 а.с. 218-219), за ОСОБА_1 (РНОКПП: НОМЕР_2) на праві приватної власності зареєстрована земельна ділянка, площею 0,0969 га, яка знаходиться за адресою: АДРЕСА_1 (кадастровий номер: 6510192500:01:065:0001; цільове призначення: 02.01 - для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка).

З огляду на вищевикладене, колегія суддів вважає, що вказане майно дійсно безпосередньо належить відповідачу ОСОБА_1 та підлягає стягненню в дохід держави.

Активи, щодо яких ОСОБА_1 може опосередковано вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, а саме активами дружини ОСОБА_2 .

Відповідно до п. 3 [ст. 1 Закону України «Про запобігання корупції»](#) близькими особами є члени сім'ї, а також чоловік, дружина, батько, мати, вітчим, мачуха, син, дочка, пасинок, падчерка, рідний та двоюрідний брати, рідна та двоюрідна сестри, рідний брат та сестра дружини (чоловіка), племінник, племінниця, рідний дядько, рідна тітка, дід, баба, прадід, прабаба, внук, внучка, правнук, правнучка, зять, невістка, тесть, теща, свекор, свекруха, батько та мати дружини (чоловіка) сина (дочки), усиновлювач чи усиновлений, опікун чи піклувальник, особа, яка перебуває під опікою або піклуванням особи.

Відповідно до пп. «в» пп. [14.1.159 п. 14.1 ст. 14 Податкового кодексу України](#) пов'язаними фізичними особами є чоловік (дружина), батьки (у тому числі усиновлювачі), діти (повнолітні/неповнолітні, у тому числі усиновлені), повнорідні та неповнорідні брати і сестри, опікун, піклувальник, дитина, над якою встановлено опіку чи піклування.

Відповідно до [ст. 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції»](#) пов'язаними особами є юридичні та/або фізичні особи, які спільно або узгоджено здійснюють господарську діяльність, у тому числі спільно або узгоджено чинять вплив на господарську діяльність суб'єкта господарювання. Зокрема, пов'язаними фізичними особами вважаються такі, які є подружжям, батьками та дітьми, братами та (або) сестрами.

Пов'язаною з ОСОБА_1 особою є його дружина - ОСОБА_2 , що підтверджується відомостями з повного витягу з Державного реєстру актів цивільного стану громадян щодо актового запису про шлюб (№ 00047930780), відповідно до якого, 31 серпня 1991 року ОСОБА_1 , ІНФОРМАЦІЯ_1 уклав шлюб із ОСОБА_2 , ІНФОРМАЦІЯ_9 (актовий запис №906 від 31.08.1991 (т. 1 а.с. 220-222).

Доказів про розірвання шлюбу або припинення шлюбних стосунків суду не надано.

Відповідно до договору купівлі-продажу квартири від 15.01.2021, посвідченого приватним нотаріусом Херсонського міського нотаріального округу Черкашиною Н.І., та зареєстрованого в реєстрі за №5 (т. 1 а.с. 225-228), власником однокімнатної квартири АДРЕСА_3 , (загальна площа: 55,6 кв.м., житлова площа: 14,6 кв.м., реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 2270052665101) є ОСОБА_2 (РНОКПП: НОМЕР_3). Вказане також підтверджується інформацією з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру

Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна щодо суб'єкта (т. 1 а.с. 223-224).

Вирішуючи питання щодо можливості ОСОБА_1 вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними щодо вказаної квартири, суд враховує таке.

Майно, набуте подружжям за час шлюбу, належить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один з них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, хвороба тощо) самостійного заробітку (доходу). Вважається, що кожна річ, набута за час шлюбу, крім речей індивідуального користування, є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя ([стаття 60 СК України](#)).

Об'єктом права спільної сумісної власності подружжя може бути будь-яке майно, за винятком виключеного з цивільного обороту (частина перша [статті 61 СК України](#)).

Дружина та чоловік мають рівні права на володіння, користування і розпоряджання майном, що належить їм на праві спільної сумісної власності, якщо інше не встановлено домовленістю між ними (частина перша [статті 63 СК України](#)).

Відповідно до ч. 1-3 [ст. 65 СК України](#) дружина, чоловік розпоряджаються майном, що є об'єктом права спільної сумісної власності подружжя, за взаємною згодою. При укладенні договорів одним із подружжя вважається, що він діє за згодою другого з подружжя. Дружина, чоловік має право на звернення до суду з позовом про визнання договору недійсним як такого, що укладений другим із подружжя без її, його згоди, якщо цей договір виходить за межі дрібного побутового. Для укладення одним із подружжя договорів, які потребують нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, а також договорів стосовно цінного майна, згода другого з подружжя має бути подана письмово. Згода на укладення договору, який потребує нотаріального посвідчення і (або) державної реєстрації, має бути нотаріально засвідчена.

Відповідно до вимог підпункту 4.2 пункту 4 глави I розділу II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого [наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5](#) (далі -Порядок), при посвідченні правочинів щодо розпорядження спільним майном подружжя, якщо документ, що посвідчує право власності, оформлений на ім'я одного з подружжя, нотаріус вимагає письмову згоду іншого з подружжя. Справжність підпису другого з подружжя на заяві про таку згоду має бути нотаріально засвідчена.

Вказаним Порядком, який визначає основні правила посвідчення нотаріусами України правочинів, на нотаріуса, не покладено обов'язку отримувати згоду іншого подружжя при посвідченні правочинів *щодо набуття майна у власність подружжя*.

Водночас, згідно із підпунктом 4.4 пункту 4 глави I розділу II Порядку, правочин щодо розпорядження майном може бути посвідчений нотаріусом без згоди другого з подружжя у разі, якщо з документа, що посвідчує право власності, договору, укладеного між подружжям, акта цивільного стану про укладення шлюбу та інших документів випливає, що зазначене майно є особистою приватною власністю одного з подружжя, тобто набуто до реєстрації шлюбу, за час шлюбу, але на умовах, передбачених шлюбним або іншим договором, укладеним між подружжям, за договором дарування, або в порядку спадкування, *або за кошти, які належали їй (йому) особисто*, тощо.

Виходячи з вищевказаних норм, нотаріус може посвідчити правочин щодо розпорядження спільним майном без згоди другого з подружжя у разі, якщо з документа, що посвідчує право власності чи інших документів випливає, що зазначене майно є особистою приватною власністю одного з подружжя, зокрема набуто за кошти, які належали їй (йому) особисто. Таким документом може бути нотаріально посвідчена заява (згода) одного з подружжя про те, що майно набувається в особисту приватну власність іншого з подружжя за його особисті кошти.

Документом, що посвідчує право власності ОСОБА_2 на квартиру АДРЕСА_3, є договір купівлі-продажу квартири від 15.01.2021 (т. 1 а.с. 225-228), який зареєстрований у відповідному реєстрі за № 2270052665101 (т. 1 а.с. 223-224). Відповідно до п. 1.7 вказаного договору, вбачається, що з метою його набуття 15.01.2021 приватний нотаріус Херсонського міського нотаріального округу Черкашина Н.І. засвідчила у встановленому [законом](#) порядку за реєстровим №4 справжність підпису чоловіка покупця ОСОБА_1 на заяві про згоду купити квартиру *за особисті кошти*.

Однак, з такого формулювання, зробленого приватним нотаріусом Херсонського міського нотаріального округу Черкашиною Н.І. під час укладання договору купівлі-продажу від 15.01.2021, неможливо встановити факту набуття цього активу за особисті кошти, які належать одному із подружжя, як і не можливо встановити форму власності на набуто майно. Формулювання «... згоду купити квартиру *за особисті кошти*» *не відповідає формулюванню, викладеному у вказаному вище положенні Порядку - «...за кошти, які належали їй (йому) особисто»* та не дає можливості встановити, що майно, а саме квартира АДРЕСА_3, яке є предметом договору та щодо якого заявлено вимогу про стягнення, є особистою приватною власністю одного з

подружжя. Інші положення договору купівлі-продажу від 15.01.2021, так само як і інформація з Державного реєстру речових прав на нерухоме майно та Реєстру прав власності на нерухоме майно, Державного реєстру Іпотек, Єдиного реєстру заборон відчуження об'єктів нерухомого майна також не дають суду підстав зробити інших висновків.

Відтак з метою розпорядження ОСОБА_2 квартирою АДРЕСА_3 , за відсутності відомостей про будь-яке врегулювання вказаного питання, нотаріусу в силу вищевказаних положень Порядку належить отримати у встановленій [законом](#) формі згоду другого з подружжя - відповідача ОСОБА_1

За таких обставин, суд дійшов висновку про те, що квартира АДРЕСА_3 , та придбана подружжям на підставі договору купівлі-продажу квартири від 15.01.2021 є їх спільною сумісною власністю.

Зміст права власності визначений ч. 1 [ст. 317 ЦК України](#) та полягає у реалізації власником трьох правомочностей: володіння, користування та розпорядження.

Згідно з усталеною практикою застосування цих складових у сфері цивільно-правових відносин їх можна визначити таким чином: право володіння - це можливість фактичного панування над річчю, утримання її у сфері свого господарювання; право користування - можливість власника вилучати з речі її корисні властивості відповідно до її призначення, одержувати плоди і доходи; право розпорядження - можливість власника визначати фактичну та юридичну долю речі: передавати її іншим особам у власність чи тимчасове володіння і користування.

[Статтею 369 ЦК України](#) закріплений зміст права сумісної власності, який передбачає, що співвласники майна, що є у спільній сумісній власності, володіють і користуються ним спільно, якщо інше не встановлено домовленістю між ними. Розпоряджання майном, що є у спільній сумісній власності, здійснюється за згодою всіх співвласників, якщо інше не встановлено законом. У разі вчинення одним із співвласників правочину щодо розпорядження спільним майном вважається, що він вчинений за згодою всіх співвласників, якщо інше не встановлено законом.

Отже, можливість здійснення дій, тотожних за змістом здійсненню права розпорядження, це фактична здатність особи визначати долю активу, незалежно від того чи є згода всіх співвласників. Тобто ОСОБА_1 має всі можливості для здійснення дій, тотожних за змістом здійсненню права розпорядження квартирою, що перебуває у їх спільній сумісній власності.

За таких обставин, хоч власником квартири АДРЕСА_3 , є дружина ОСОБА_1 - ОСОБА_2 , проте враховуючи той факт, що вона є об'єктом спільної сумісної власності, суд прийшов до висновку, що ОСОБА_1 має можливість вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження таким активом.

З огляду на вищевикладене, колегія суддів дійшла висновку, що такий актив як квартира АДРЕСА_3 , має бути стягнутий в дохід держави.

Норми права, які застосував суд, та мотиви їх застосування.

Щодо оцінки доказів

Приписами ч. 1 [ст. 9 КАС України](#) закріплено, що розгляд і вирішення справ в адміністративних судах здійснюються на засадах змагальності сторін та свободи в наданні ними суду своїх доказів і у доведенні перед судом їх переконливості. Суд вживає визначені [законом](#) заходи, необхідні для з'ясування всіх обставин у справі, у тому числі щодо виявлення та витребування доказів з власної ініціативи (частина 4 [статті 9 КАС України](#)).

Поняття і перелік доказів, які передбачені в адміністративному процесі, визначено у ст. [72](#), [91](#), [94](#), [96](#), [99](#), [101 КАС України](#).

Згідно з ч. 1 [ст. 72 КАС України](#) доказами в адміністративному судочинстві є будь-які дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи.

Тобто докази - це урегульована процесуальним законодавством, існуюча у певній процесуальній формі інформація (фактичні дані), яка надає можливість адміністративному суду, що розглядає справу, достеменно або певним чином відтворити та встановити усі обставини публічно-правового спору, які мають значення для правильного вирішення адміністративної справи.

Законність, обґрунтованість та вмотивованість судового рішення обумовлюється, зокрема, порядком оцінки доказів і визначенням їхньої якості з точки зору належності, допустимості, достовірності, а сукупності зібраних доказів - з точки зору достатності та взаємозв'язку для ухвалення відповідного судового рішення. Аналогічний висновок викладений у постанові Верховного Суду від 28.07.2022 (справа № 620/3006/21).

Докази мають бути: належними ([ст. 73 КАС України](#)), допустимими ([ст. 74 КАС України](#)), достовірними ([ст. 75 КАС України](#)), достатніми ([ст. 76 КАС України](#)).

За правилами ч. 1, 2, 4, 6 [ст. 77 КАС України](#) кожна сторона повинна довести ті обставини, на яких ґрунтуються її вимоги та заперечення, крім випадків,

встановлених [статтею 78 цього Кодексу](#). Суб'єкт владних повноважень повинен подати суду всі наявні у нього документи та матеріали, які можуть бути використані як докази у справі. Докази суду надають учасники справи. Суд може пропонувати сторонам надати докази та збирати докази з власної ініціативи, крім випадків, визначених цим Кодексом. Якщо учасник справи без поважних причин не надасть докази на пропозицію суду для підтвердження обставин, на які він посилається, суд вирішує справу на підставі наявних доказів.

В адміністративних справах, визначених [ст. 283-1 цього Кодексу](#), суд ухвалює рішення на користь тієї сторони, сукупність доказів якої є більш переконливою порівняно із сукупністю доказів іншої сторони (ч. 6 статті).

Отже, у справах про застосування санкції використовується стандарт доказування «переваги більш вагомих доказів» або так званий баланс імовірностей. Тягар доведення факту вважається виконаним, якщо на підставі поданих доказів можна зробити висновок, що факт швидше мав місце, ніж ні.

Згідно зі [ст. 90 КАС України](#) суд оцінює докази, які є у справі, за своїм внутрішнім переконанням, що ґрунтується на їх безпосередньому, всебічному, повному та об'єктивному дослідженні. Жодні докази не мають для суду наперед встановленої сили. Суд оцінює належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності. Суд надає оцінку як зібраним у справі доказам в цілому, так і кожному доказу (групі однотипних доказів), що міститься у справі, мотивує відхилення або врахування кожного доказу (групи доказів).

Суд звертає увагу, що доказування не може ґрунтуватися на припущеннях. Достатніми є докази, які у сукупності дають змогу дійти висновку про наявність або відсутність обставин справи, які входять до предмета доказування.

Отже, сторона, яка посилається на ті чи інші обставини, знає і може навести докази, на основі яких суд може отримати достовірні відомості про них. У іншому випадку, за умови недоведеності тих чи інших обставин, суд має право винести рішення у справі на користь протилежної сторони. Таким чином, доказування є юридичним обов'язком сторін і інших осіб, які беруть участь у справі.

Водночас, відповідно до принципу змагальності інша сторона у справі (у даному випадку - відповідач ОСОБА_1) має спростувати доводи позивача, якщо заперечує їх обґрунтованість.

Дані, на підставі яких суд встановлює наявність або відсутність обставин (фактів), що обґрунтовують вимоги і заперечення учасників справи, та інші

обставини, що мають значення для правильного вирішення справи встановлюються такими засобами доказування:

- 1) письмовими, речовими і електронними доказами;
- 2) висновками експертів;
- 3) показаннями свідків.

При цьому, письмовими доказами є документи (крім електронних документів), які містять дані про обставини, що мають значення для правильного вирішення спору. Письмові докази подаються в оригіналі або в належним чином засвідченій копії, якщо інше не визначено цим Кодексом. Якщо для вирішення спору має значення лише частина документа, подається засвідчений витяг з нього (ч. 1, 2 [ст. 94 КАС України](#)).

Електронними доказами є інформація в електронній (цифровій) формі, що містить дані про обставини, що мають значення для справи, зокрема, електронні документи (текстові документи, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та звукозаписи тощо), веб-сайти (сторінки), текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші дані в електронній формі. Такі дані можуть зберігатися, зокрема на портативних пристроях (картах пам'яті, мобільних телефонах тощо), серверах, системах резервного копіювання, інших місцях збереження даних в електронній формі (в тому числі в мережі Інтернет). Учасники справи мають право подавати електронні докази в паперових копіях, посвідчених в порядку, визначеному законом. Паперова копія електронного доказу не вважається письмовим доказом (ч. 1, 3 [ст. 99 КАС України](#)).

До позовної заяви приєднано роздруківки вебсторінок (паперові копії), що містять дані, якими Міністерство юстиції України підтверджує наявність обставин (фактів), які обґрунтовують їх вимоги. Зміст зазначених вебсторінок у вигляді скріншотів зафіксований у відповідних роздруківках (т. 1 а.с. 41-59, 194-212, т. 2 а.с. 51-54).

Обставини, які визнаються учасниками справи, не підлягають доказуванню, якщо суд не має обґрунтованого сумніву щодо достовірності цих обставин або добровільності їх визнання. Обставини, які визнаються учасниками справи, зазначаються в заявах по суті справи, поясненнях учасників справи, їх представників. Обставини, визнані судом загальновідомими, не потребують доказування (ч. 1, 3 [ст. 78 КАС України](#)).

Разом з тим, колегія суддів зазначає, що загальнодоступність певної інформації сама по собі не свідчить про її загальновідомість та не звільняє суд від обов'язку її дослідження.

Так, обставини можуть бути визнані загальновідомими, якщо вони відомі широкому колу осіб (населенню держави, регіону, територіальній громаді), в тому числі і суддям. При цьому, має бути дотримано двох критеріїв, а саме: об'єктивного - відомість факту широкому колу осіб; суб'єктивного - обізнаність судді про такі обставини.

Якщо суддя особисто не знає про певну загальновідому обставину, він може звернутися до достовірних джерел. Різновидом таких загальнодоступних джерел можуть бути вебсайти.

Аналогічна позиція висловлена Верховним Судом у постанові від 18.04.2018 (справа № 826/19844/16).

Тобто, в даному випадку, в межах даної адміністративної справи для оцінювання публікацій в інтернет-виданнях на предмет їхнього доказового значення варто спочатку ознайомитися з їхнім змістом, відтак вирішити чи брати їх до уваги при прийнятті рішення за наслідками судового розгляду.

З постанов Верховного Суду від 29.09.2022 (справа № П/857/7/22), від 18.10.2022 (справа № 826/9174/18) вбачається, що свої висновки Суд зробив, серед іншого, з посиланням на такі докази, як скріншоти вебсторінок інтернет-видань, сайтів інформаційних агентств, інтернет-сторінки у соціальних мережах, зокрема, щодо пропаганди проросійських політичних ідей та наративів.

Оскільки Міністерством юстиції України в позовній заяві надано посилання на місця збереження даних в електронній формі в мережі Інтернет (посилання на вебсторінки, роздруківки з яких додано до позовної заяви), з урахуванням вимог [ст. 99 КАС України](#), суд бере до уваги досліджені копії електронних доказів.

Суд враховує те, що ні відповідач, ні третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні Відповідача у судові засідання не з'явилися, документів на спростування зазначених у позові обставин не надали, отже суд виходить із наявних у матеріалах справи доказів.

Оцінивши зміст, спосіб отримання, належність, допустимість, достовірність кожного доказу окремо, а також достатність і взаємний зв'язок доказів у їх сукупності, суд приймає докази та вважає їх такими, що доводять обґрунтованість позовних вимог.

Щодо пропорційності втручання у право власності

Відповідно до [ст. 41 Конституції України](#) кожен має право володіти, користуватися і розпоряджатися своєю власністю, результатами своєї інтелектуальної, творчої діяльності. Ніхто не може бути протиправно

позбавлений права власності. Право приватної власності є непорушним. Примусове відчуження об'єктів права приватної власності може бути застосоване лише як виняток з мотивів суспільної необхідності, на підставі і в порядку, встановлених [законом](#), за умови попереднього і повного відшкодування їх вартості. Примусове відчуження таких об'єктів з наступним повним відшкодуванням їх вартості допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану.

[Указом Президента від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану»](#) в Україні введений воєнний стан, який продовжено з 05 год 30 хв 08.02.2025 на 90 діб. Пунктом 3 Указу встановлено, що у зв'язку із введенням в Україні воєнного стану тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану, можуть обмежуватися конституційні права і свободи людини і громадянина, передбачені статтями [30-34](#), [38](#), [39](#), [41-44](#), [53 Конституції України](#), а також вводиться тимчасові обмеження прав і законних інтересів юридичних осіб в межах та обсязі, що необхідні для забезпечення можливості запровадження та здійснення заходів правового режиму воєнного стану, які передбачені частиною 1 [статті 8 Закону України «Про правовий режим воєнного стану»](#).

З урахуванням зазначеного, а також заявлених позовних вимог, суд вважає за необхідне розглянути співвідношення публічних інтересів держави України і приватних інтересів власників майна та встановити пропорційність втручання в право власності.

Частиною 2 [ст. 6 КАС України](#) передбачено, що суд застосовує принцип верховенства права з урахуванням судової практики Європейського суду з прав людини.

[Закон України «Про судоустрій і статус суддів»](#) встановлює, що правосуддя в Україні здійснюється на засадах верховенства права відповідно до європейських стандартів та спрямоване на забезпечення права кожного на справедливий суд.

Відповідно до ст. [1](#) та [17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини»](#) суди застосовують як джерело права при розгляді справ положення Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та протоколів до неї, а також практику Європейського суду з прав людини та Європейської комісії з прав людини.

До спірних правовідносин підлягає застосуванню [Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод](#) 1950 року, прийнята відповідно до Загальної декларації прав людини з метою додержання країнами-підписантами (учасниками Ради Європи) та забезпечення на своїй території прав та основоположних свобод людини, відкрита для підписання 04.11.1950, що

набула чинності 03.09.1953, а для України - 11.09.1997 (далі - Конвенція), якою закріплено права та основоположні свободи людини, яких європейські держави зобов'язалися дотримуватися гарантуються як [Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод](#) 1950 року, прийнятою відповідно до Загальної декларації прав людини з метою додержання країнами-підписантами (учасниками Ради Європи) та забезпечення на своїй території прав та основоположних свобод людини, що набула чинності 03.09.1953, зокрема для України - 11.09.1997, так і протоколами до неї (Протоколи № 1, 4, 6, 7, 12 і 13), згода на обов'язковість яких надана державами - сторонами Конвенції.

Стаття 1 Першого (додаткового) протоколу до Конвенції визначає, що кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених [законом](#) і загальними принципами міжнародного права.

Протоколом 4 до Конвенції гарантовано право на свободу пересування і свободу вибору місця проживання.

Визначені права не є абсолютними та можуть підлягати таким формальностям, умовам, обмеженням або санкціям, що встановлені [законом](#) і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної безпеки, територіальної цілісності або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі, для захисту репутації чи прав інших осіб, для запобігання розголошенню конфіденційної інформації або для підтримання авторитету й безсторонності суду.

Відповідно до вимог ст. 29 Загальної декларації прав людини, прийнятої на третій сесії Генеральної Асамблеї ООН, кожна людина має обов'язки перед суспільством, у якому тільки й можливий вільний і повний розвиток її особи. При здійсненні своїх прав і свобод кожна людина повинна зазнавати тільки таких обмежень, які встановлені [законом](#) виключно з метою забезпечення належного визнання і поваги прав і свобод інших та забезпечення справедливих вимог моралі, громадського порядку і загального добробуту в демократичному суспільстві. Здійснення цих прав і свобод ні в якому разі не повинно суперечити цілям і принципам Організації Об'єднаних Націй.

Аналогічні положення закріплено ст. 12, 18, 19, 21 та 22 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права (набув чинності, зокрема, для України 23.03.1976).

Право власності не є абсолютним. У разі якщо особи своїми діями створюють суттєву загрозу національній безпеці, інтересам громадян країни, наприклад, через фінансування чи підтримку війни проти цієї країни, тероризму, держава може вжити заходів для припинення чи попередження таких дій.

Предметом регулювання ст. 1 Першого протоколу до Конвенції є втручання держави у право на мирне володіння майном. У практиці ЄСПЛ (серед багатьох інших, наприклад, рішення ЄСПЛ у справах «Спорронг і Льоннрот проти Швеції» від 23.09.1982, «Джеймс та інші проти Сполученого Королівства» від 21.02.1986, «Щокін проти України» від 14.10.2010, «Серков проти України» від 07.07.2011, «Колишній король Греції та інші проти Греції» від 23.11.2000, «Булвес» АД проти Болгарії» від 22.01.2009, «Трегубенко проти України» від 02.11.2004, «East/West Alliance Limited» проти України» від 23.01.2014) напрацьовано три критерії, які слід оцінювати на предмет сумісності заходу втручання у право особи на мирне володіння майном із гарантіями статті 1 Першого протоколу до Конвенції, а саме: чи є втручання законним; чи має воно на меті «суспільний», «публічний» інтерес; чи є такий захід (втручання у право на мирне володіння майном) пропорційним визначеним цілям.

Втручання держави у право на мирне володіння майном є законним, якщо здійснюється на підставі [закону](#), що має бути доступним для заінтересованих осіб, чітким і передбачуваним з питань застосування та наслідків дії його норм.

Втручання є виправданим, якщо воно здійснюється з метою задоволення «суспільного», «публічного» інтересу. Втручання держави у право на мирне володіння майном може бути виправдано за наявності об'єктивної необхідності у формі суспільного, публічного, загального інтересу, який може включати інтерес держави, окремих регіонів, громад чи сфер людської діяльності. Саме національні органи влади мають здійснювати первісну оцінку наявності проблеми, що становить суспільний інтерес, вирішення якої б вимагало таких заходів. Поняття «суспільний інтерес» має широке значення (рішення від 23.11.2000 у справі «Колишній король Греції та інші проти Греції»). Крім того, ЄСПЛ також визнає, що й саме по собі правильне застосування законодавства, безперечно, становить «суспільний інтерес» (рішення ЄСПЛ від 02.11.2004 у справі «Трегубенко проти України»).

У постанові Великої Палати Верховного Суду від 07.04.2020 у справі № 916/2791/13 наведена правова позиція про те, що втручання у право власності, навіть якщо воно здійснюється згідно із [законом](#) і з легітимною метою, буде розглядатися як порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції, якщо не буде встановлений справедливий баланс між інтересами суспільства, пов'язаними із цим втручанням, й інтересами особи, яка зазнає втручання в її право власності. Отже, має існувати розумне співвідношення (пропорційність) між метою, досягнення якої передбачається, та засобами, які використовуються для її досягнення (пункт 6.43 постанови). З цього приводу Велика Палата Верховного Суду наголошує, що не кожне втручання у право мирного володіння майном зумовлює порушення принципу пропорційності (пункт 6.48 постанови).

Порушення норм Конвенції та протоколів до неї Європейський суд з прав людини констатує, якщо хоча б один із зазначених критеріїв не буде дотриманий і, навпаки, встановлює відсутність такого порушення, якщо дотримані всі три критерії.

Водночас, суд встановив, що позбавлення права відповідача володіти своїм майном ґрунтується на вимогах та відповідає підставам, меті і порядку його застосування, що визначені, зокрема, Законом. Застосування вказаних заходів відповідає критерію «необхідність у демократичному суспільстві», оскільки в їх запровадженні, з огляду на визнані факти агресії проти України, існувала нагальна потреба.

Положеннями ч. 7 [ст. 41 Конституції України](#) визначено, що використання власності не може завдавати шкоди, зокрема, правам, свободам та гідності громадян, інтересам суспільства.

Суд враховує, що санкційна політика України стосовно осіб, чії дії створюють загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності держави, була чіткою і передбачуваною за наслідками для відповідача, в тому числі з огляду на встановлені у цій справі обставини.

Окрім того, суд вважає, що втручання у право мирного володіння майном відповідача має легітимну мету забезпечити контроль за активами особи, яка своїми діями створила загрозу національним інтересам України, її суверенітету, територіальній цілісності, недоторканності державних кордонів та економічному розвитку, створення перешкод для фінансування діяльності держави-агресора.

Вказаний контроль є необхідним для ефективного реагування держави на загрози її безпеці, що підтверджує, зокрема, преамбула Закону. Зазначена мета відповідає пункту 2 статті 1 Першого протоколу до Конвенції.

У даному випадку суд враховує співмірність застосування такої санкції, як стягнення активів у дохід держави із шкодою, що завдана інтересам суспільства діями відповідача. Так, як судом вже встановлено, своїми діями ОСОБА_1 підтримує політику держави-агресора, поширює пропагандистські наративи російської федерації та вищого керівництва держави-терориста, поширює тези кремлівської пропаганди, тобто інформаційно сприяє шляхом здійснення публічних дій. Така діяльність свідчить про те, що він використовує свою посаду з метою просування проросійських наративів серед населення на тимчасово окупованих територіях Херсонської області, яка підриває і загрожує територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України. Окрім цього, дії відповідача мають постійний, триваючий характер, які дотепер продовжують існувати.

Суд вважає необхідним додатково зазначити, що Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини (далі - УВКПЛ ООН) публікуються дані щодо втрат серед цивільних осіб після початку вторгнення російської федерації на територію України, що визнаються судом загальновідомим фактом, який не потребує доказування у силу ч. 3 [ст. 78 КАС України](#). Так, на офіційному вебсайті Організації Об'єднаних Націй опубліковано інформацію станом на 11.02.2025 «Україна: Захист цивільних осіб у збройному конфлікті» (розміщене за посиланням https://ukraine.un.org/sites/default/files/2025-02/Ukraine%20-%20protection%20of%20civilians%20in%20armed%20conflict%20%28January%20%202025%29_UKR.pdf), в якій зазначено, що за період з 24.02.2022 року, з моменту початку широкомасштабного збройного нападу російської федерації, УВКПЛ ООН зафіксувало 41 783 жертв серед цивільного населення, а саме: 12 605 загиблих і 29 178 поранених, з яких: 34 873 жертви (9 943 вбитих та 24 930 поранених) на території, підконтрольній Україні; 6 910 жертв (2 662 вбитих та 4 248 поранених) на окупованій рф території.

Більшість зафіксованих втрат серед цивільних осіб було спричинено застосуванням вибухової зброї з великою зоною ураження. Зруйновано 86 медичних закладів та 343 закладів освіти, разом з тим пошкоджено 700 медичних закладів та 1 319 закладів освіти.

УВКПЛ ООН вважає, що фактичний масштаб шкоди, заподіяної цивільному населенню, - як втрат серед цивільних осіб, так і пошкоджень інфраструктури, ймовірно, є значно більшим, тому що багато повідомлень про таку шкоду, особливо за період відразу після повномасштабного збройного нападу від 24 лютого 2022 року, неможливо перевірити через велику кількість повідомлень і відсутність доступу до відповідних районів. Кількість втрат серед цивільних осіб, імовірно, є заниженою в містах, де на початку збройного нападу в 2022 році велися тривалі інтенсивні бойові дії. Це стосується, наприклад, Маріуполя (Донецька область), Лисичанська, Попасної та Сєверодонецька (Луганська область). Відповідно до викладеного суд вважає, що є прямий зв'язок між діями підсанкційної особи і порушенням фундаментальних прав та інтересів людини й суспільства в цілому».

Розпочавши збройну агресію проти України, росія порушила фундаментальні норми й принципи міжнародного права, низку двосторонніх і багатосторонніх договорів та угод. З першого дня агресії росія порушує правила ведення війни і норми міжнародного права та масово чинить воєнні злочини та злочини проти людяності, вбиваючи цивільних, руйнуючи інфраструктуру та депортуючи населення.

Ситуація суттєво погіршилась після початку широкомасштабного вторгнення 24.02.2022. На звільнених від окупації територіях зафіксовані масштабні злочини проти цивільних осіб, здійснені російськими військами.

Особливо жахливими є злочини російських окупантів проти українських дітей. Лише за підтвердженими даними, сотні з них загинули і більше тисячі були поранені. російська сторона активно здійснює незаконну депортацію десятків тисяч дітей з тимчасово окупованих територій України - цілеспрямований характер цих дій підтвердив Міжнародний кримінальний суд, видавши 17 березня 2023 року ордер на арешт президента російської федерації та російської уповноваженої з прав дитини.

Починаючи з осені 2022 року, російське командування активно застосовувало ракетне озброєння та дрони-камікадзе для ударів по об'єктах критичної інфраструктури України, намагаючись зокрема знищити в зимовий сезон українську енергосистему та позбавити мирне населення електроенергії, водопостачання та опалення.

06.06.2023 російські окупанти підірвали Каховську ГЕС, що стало черговим актом державного тероризму з боку російської федерації та призвело до небаченої гуманітарної та екологічної катастрофи на півдні України.

З 04.03.2022 залишається окупованою військами російської федерації найбільша в Європі Запорізька АЕС. Російська сторона свідомо порушує принципи ядерної безпеки, розмістила озброєння в приміщеннях і на території АЕС та продовжує безвідповідальну риторику як важіль ядерного шантажу України і світу, створюючи найсерйозніші загрози для глобальної безпеки.

Наразі Росія тимчасово захопила та утримує близько 1/5 території України.

Вторгнення росії в Україну дестабілізувало глобальні логістичні ланцюги. Наслідки військових дій, обстріли сільськогосподарської та транспортної інфраструктури, блокування роботи чорноморських портів України, окупація українських портів на Чорному і Азовському морях, злочини проти довкілля загрожують глобальною продовольчою кризою в світі. Російські ядерні погрози та шантаж, а також мілітаризація тимчасово окупованої Запорізької АЕС провокують катастрофу загальносвітового масштабу. Російська агресія проти України заохочує інші держави-реваншисти спробувати змінити існуючий світовий порядок силовим шляхом, що може призвести до ескалації численних конфліктів у різних регіонах світу. росія має сплатити компенсації за завдані Україні масові руйнування. Військові злочинці повинні понести відповідальність за злочини, скоєні під час російської агресії, а вище політичне та військово керівництво російської федерації - за злочин агресії як такий.

З метою невідкладного та ефективного реагування на наявні і потенційні загрози національним інтересам і національній безпеці України, включаючи ворожі дії, збройний напад інших держав чи недержавних утворень, завдання шкоди життю та здоров'ю населення, захоплення заручників, експропріацію власності держави, фізичних та юридичних осіб, завдання майнових втрат та створення перешкод для сталого економічного розвитку, повноцінного здійснення громадянами України належних їм прав і свобод було прийнято [ЗУ «Про санкції»](#).

Наведені втрати стали наслідком, зокрема, дій відповідача, який інформаційно сприяє шляхом здійснення публічних дій, а саме поширює пропагандистські наративи російської федерації та вищого керівництва держави-терориста, поширює тези кремлівської пропаганди та підтримує політику держави-агресора. Також використовує свою посаду з метою просування проросійських наративів серед населення на тимчасово окупованих територіях Херсонської області, яка підриває і загрожує територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України.

З огляду на викладене, колегія суддів дійшла висновків про відповідність суспільним інтересам та пропорційність таких обмежувальних заходів, як стягнення активів, які належать ОСОБА_1, та щодо яких останній може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними, в дохід держави, що передбачено п. 1-1 ч. 1 ст. 4 [Закону](#), оскільки таке позбавлення права власності здійснюється виключно в інтересах суспільства, з врахуванням публічного інтересу.

У даному випадку втручання держави в право ОСОБА_1 та ОСОБА_2 на мирне володіння своїм майном здійснюється з дотриманням принципу пропорційності, справедливої рівноваги (балансу) між інтересами держави (суспільства), пов'язаними з втручанням, та інтересами особи, яка так чи інакше страждає від втручання.

Потреби українського суспільства у припиненні масового порушення права на життя, інших передбачених Конвенцією прав і свобод, є достатньо вагомою причиною для втручання у право власності ОСОБА_1 та ОСОБА_2. Суд не допускає превалювання права на мирне володіння майном перед правом на життя, з огляду на що вважає, що стягнення в дохід держави активів не буде становити надмірного втручання у права відповідача ОСОБА_1 та його дружини - ОСОБА_2.

За таких обставин відсутні жодні підстави припускати порушення справедливого балансу між інтересами суспільства у припиненні агресії та втручанням у право власності, метою якого є сприяння цьому припиненню.

Суд погоджується із позивачем, що вищевказані активи після відчуження в дохід держави зможуть бути використані для відшкодування збитків, завданих Україні та її народу.

Щодо дотримання строків звернення до суду із позовною заявою

Строк для звернення до суду з позовною заявою про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої [статті 4 Закону України «Про санкції»](#), встановлюється [статтею 283-1 цього Кодексу](#) (ч. 7 [ст. 122 КАС України](#)).

Позовна заява про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої [статті 4 Закону України «Про санкції»](#), подається до Вищого антикорупційного суду протягом строку дії правового режиму воєнного стану, відповідно до ч. 1 [ст. 283-1 КАС України](#).

Згідно з абз. 2 ч. 1 [ст. 5-1 ЗУ «Про санкції»](#) у редакції, чинній станом на дату звернення з даним позовом, санкція, передбачена п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#) може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим [Законом](#), вже накладено санкцію у виді блокування активів.

24.02.2022 розпочалася повномасштабна збройна агресія та вторгнення російської федерації на територію України, у зв'язку з чим відповідно до [Указу Президента України від 24.02.2022 № 64/2022 «Про введення воєнного стану в Україні»](#) запроваджено воєнний стан, строк дії якого неодноразово продовжувався. [Указом Президента України від 14.01.2025 № 26/2025](#) продовжено строк дії воєнного стану в Україні з 05 години 30 хвилин 08.02.2025 строком на 90 діб.

Отже, даний адміністративний позов подано до Вищого антикорупційного суду із дотриманням строків звернення з позовом.

Судові витрати

Відповідно до ч. 2 [ст. 139 КАС України](#), при задоволенні позову суб'єкта владних повноважень з відповідача стягуються виключно судові витрати суб'єкта владних повноважень, пов'язані із залученням свідків та проведенням експертиз.

Враховуючи вимоги [закону](#), відсутність доказів понесення Міністерством юстиції України витрат, пов'язаних із залученням свідків та проведенням експертиз, а також ту обставину, що позивач звільнений від сплати судового

збору на підставі п. 25 ч. 1 [ст. 5 Закону України «Про судовий збір»](#), підстави для розподілу судових витрат відсутні.

Порядок звернення судового рішення до виконання

Визначаючи спосіб звернення до виконання рішення про застосування санкції, суд звертає увагу на ч. 3 [ст. 5-1 Закону України «Про санкції»](#).

Судове рішення про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 цього Закону](#), в день набрання ним законної сили надсилається Фонду державного майна України для здійснення повноважень у сфері управління активами, щодо яких ухвалено судове рішення про застосування такої санкції, а також до апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України.

Активи, щодо яких ухвалено рішення про застосування такої санкції, підлягають передачі Фонду державного майна України протягом п'яти робочих днів з дня набрання законної сили вищезазначеним судовим рішенням.

Фонд державного майна України здійснює повноваження у сфері управління (у тому числі шляхом реалізації) активами, щодо яких ухвалено судове рішення про застосування такої санкції, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України. Грошові кошти, отримані в результаті реалізації таких активів, зараховуються до Державного бюджету України та спрямовуються до фонду ліквідації наслідків збройної агресії.

Кабінет Міністрів України може прийняти рішення про визначення суб'єктом управління активом іншого органу державної влади, суб'єкта господарювання державного сектору економіки. Таке управління здійснюється в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, згідно з абзацом третім цієї частини.

Відповідно до норм [ст. 157 КАС України](#) суд може прийняти рішення про скасування заходів забезпечення позову.

Так як наразі не визначено порядок виконання рішення про застосування санкції, рішення про скасування заходів забезпечення позову щодо майна, що належать відповідачу ОСОБА_1 та третій особі - ОСОБА_2, не приймається.

На підставі викладеного та керуючись [ст. 242, 246, 268, 283-1 КАС України](#), [ст. 4, 5, 5-1 Закону України «Про санкції»](#), суд

УХВАЛИВ:

Позовну заяву Міністерства юстиції України до ОСОБА_1, третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача

ОСОБА_2 про застосування санкції, передбаченої п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#), задовольнити.

Застосувати до ОСОБА_1 санкцію, передбачену п. 1-1 ч. 1 [ст. 4 Закону України «Про санкції»](#).

Стягнути в дохід держави активи, які належать ОСОБА_1 :

- 77/100 частки житлового будинку, що знаходиться за адресою: АДРЕСА_1 (реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 24037034), яка на праві приватної спільної часткової власності належить ОСОБА_1 ;

- земельну ділянку, що знаходиться за адресою: АДРЕСА_1 (загальна площа: 0,0969 га; кадастровий номер: 6510192500:01:065:0001; цільове призначення: 02.01 - для будівництва і обслуговування житлового будинку, господарських будівель і споруд (присадибна ділянка), яка на праві власності належить ОСОБА_1 .

Стягнути в дохід держави актив, щодо якого ОСОБА_1 може вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ним через пов'язану з ним особу, ОСОБА_2 , а саме:

- квартиру АДРЕСА_3 , (загальна площа: 55,6 кв.м., житлова площа: 14,6 кв.м., реєстраційний номер об'єкта нерухомого майна: 2270052665101), яка на праві власності належить ОСОБА_2 .

Апеляційна скарга на рішення Вищого антикорупційного суду може бути подана учасником справи та/або його представником до Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду протягом п'яти днів з дня проголошення рішення суду.

Якщо в судовому засіданні було проголошено скорочене (вступну та резолютивну частину) рішення, зазначений строк обчислюється з дня складення повного тексту рішення суду та його опублікування на офіційному вебсайті Вищого антикорупційного суду.

Учасники справи, які не були присутні при проголошенні рішення суду, а також особа, яка не брала участі у справі, якщо суд вирішив питання про її права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право оскаржити рішення суду протягом п'яти днів з дня його опублікування на офіційному вебсайті Вищого антикорупційного суду.

Рішення суду набирає законної сили після закінчення строку подання апеляційної скарги всіма учасниками справи, якщо апеляційну скаргу не було подано.

У разі подання апеляційної скарги рішення, якщо його не скасовано, набирає законної сили після повернення апеляційної скарги, відмови у відкритті чи закриття апеляційного провадження або прийняття постанови судом апеляційної інстанції за наслідками апеляційного перегляду.

Судове рішення в день набрання ним законної сили надіслати до Фонду державного майна України для здійснення повноважень у сфері управління активами, щодо яких ухвалено судове рішення про застосування такої санкції, а також до апарату Ради національної безпеки і оборони України, Кабінету Міністрів України.

Копія повного тексту рішення суду не пізніше наступного дня після підписання всім складом суду надсилається учасникам справи, їх представникам до електронного кабінету (у разі його наявності) та опубліковується на офіційному вебсайті Вищого антикорупційного суду (<https://hcac.court.gov.ua/>).

Сторони та інші учасники справи: позивач - Міністерство юстиції України (місцезнаходження: 01001, м. Київ, вул. Архітектора Городецького, 13, код ЄДРПОУ: 00015622); відповідач - ОСОБА_1 (ІНФОРМАЦІЯ_1 , РНОКПП: НОМЕР_2 , остання відома адреса: АДРЕСА_4); третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору, на стороні відповідача ОСОБА_2 (ІНФОРМАЦІЯ_9 , РНОКПП: НОМЕР_3 , остання відома адреса: АДРЕСА_4).

Повний текст рішення суду складений 21.02.2025.

Головуюча суддя

Саландяк О.Я.

Судді

Олійник О.В.

Широка К.Ю.

Покликання на рішення суду в Єдиному державному реєстрі судових рішень:
<https://reyestr.court.gov.ua/review/125329932>